VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXIX. évfolyam
8761. szám
8 oldal 30 bani
Péntek
1973.
május 25.

Nicolae Ceauşescu elvtárs látogatása Olaszországban

Az olaszországi látogatás negyedik napja újabb lehetőséget nyújtott Nicolae Ceauşescunak, az Államtanács elnökének és Elena Ceauşescu elvtársnőnek, hogy behatóan megismerje a vendéglátó ország gazdasági-társadalmi fejlődését, az olasz nép eredményeit, szellemi kincseit.

A piemonti, főleg pedig a csúcstörténeti program fő úticéljaként szereplő torinói utazás, a megérkezés Milánóba lehetőséget nyújtott újabb találkozókra a munkásokkal és szakemberekkel, a politikai személyiségekkel és az üzleti körök képviselőivel. A román államférfit nagy tisztelettel és rokonszenvvel fogadták nemcsak a Fiat-Mirafiori üzemben és Ivreaban az Oliveti üzem székhelyén, hanem a piemonti főváros utcáin is, majd pedig Milánóban.

...Reggeli 9 óra. A gépkocsisor elhagyja Portofinot, a festői szépségű fürdőhelyet, és elindul Genova felé.

A páratlanul szép útvonal a liguriai tengerpart nagyobb helységein áthaladva a tekintetet elbűvölő gyönyörű tájakon vezet keresztül.

A genovai repülőtéren Giacomo Veglia, Liguria tartomány prefektusa, Giancarlo Piombino, Genova polgármestere, Rinaldo Magnani, Genova tartomány elnöke feleségükkel, más helybeli személyiségek üdvözlik Nicolae Ceauşescut, az Államtanács elnökét és Elena Ceauşescu elvtársnőt.

A látogatáson Nicolae Ceauşescut, az Államtanács elnökét és Elena Ceauşescu elvtársnőt, valamint a román hivatalos személyeket elkísérte Giulio Cajati miniszteri rangú államtitkár, Antonino Restivo, Olaszország bukaresti nagykövete és Iacob Ionaşcu, Románia római nagykövete.

Az elnöki repülőgép elindul Torino felé. Mintegy 30 perces repülés után a gép leszáll a két ország zászlóival feldíszített torinói Caselle repülőtéren.

Nicolae Ceauşescu elnök és Elena Ceauşescu elvtársnő fogadására a repülőtéren megjelent Giuseppe Salerno, Torino tartomány prefektusa, Guido Secreto, Torino polgármestere, Stefano Milelli, Caselle polgármestere, több képviselő és szenátor, más hivatalos személyek.

Nicolae Ceauşescu elnököt katonai tisztelgéssel fogadták.

Torino, Piemont tartomány székhelye több mint 2000 éves dicső múltra visszatekintő, régi kulturális központ, amelynek a román nép szempontjából különleges jelentősége van, mert felidézi a hajdani román—olasz kapcsolatokat. E kapcsolatok legfőbb mozzanata Cavour és Vasile Alecsandri találkozója volt e városban Olaszország egyesülése és a román fejedelemségek egyesülése idején. Emlékezetünkbe idézi azt is, hogy 1863-ban Alexandru Ion Cuza itt létesítette az első román nyelvi és irodalmi tanszéket, amelynek vezetésével a Nemzetgyűlés által elfogadott törvény a Románia tiszteletbeli állampolgárává nyilvánított Giovenale Ruscallat bízta meg.

Torino hosszú ideig Olaszország egyik legjelentősebb települése volt. Már 1400-ban a piemonti királyság fővárosa volt, négy évszázaddal később, 1870-ben pedig az egyesült Olaszország fővárosa lett II. Victor Emánuel király uralma alatt. A torinóiak büszkék forradalmi hagyományaikra. „Torinoban nincsenek művészeti szempontból jelentős műemlékek — jegyezte fel Vasile Alecsandri. — A városban azonban érződik a szabadság fuvallata és ez adja meg felemelő nagyságát. A tereken nincsenek monumentális katedrálisok, mint a milánói Dom, a firenzei Santa Maria del Fiore, a velencei San Marco, de a szabadság mártírhőseinek szobrokat emeltek".

A mai Torino a gépipar valóságos fellegvára. A Nyugati Alpok karéjában, enyhe, zöldellő dombok között elterülő város ipari övezetében csaknem 800 ipari vállalat

(Folytatása a VII. oldalon)

Nicolae Ceauşescunak, Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsa elnökének üzenete a X. évfordulóját ünneplő Afrikai Egységszervezethez (AESZ)

Az Afrikai Egységszervezet megalakulásának 10. évfordulója alkalmából Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsa és kormánya, a román nép és a magam nevében meleg üdvözletemet és legszívélyesebb jókívánságaimat küldöm önöknek, a jubileumi ülésszakon részt vevő összes államfőknek, afrikai országok és népek összes képviselőinek.

Az Afrikai Egységszervezet megalakulása kiemelkedő esemény volt az afrikai népek életében, a kolonializmus, a neokolonialista és faji megkülönböztetési politika végérvényes felszámolásáért vívott harcban, minden egyes nép ama jogának kivívásában és megvédésében, hogy jogos érdekei szerint, önállóan rendezhesse sorsát

Most, amikor az Afrikai Egységszervezet megalakulásának 10. évfordulóját ünnepli, a nemzetközi életben egyre jobban megnyilvánul a népeknek az az akarata, hogy kiharcolják az enyhülést, az együttműködést és a biztonságot, a feszültségi és háborús tűzfészkek felszámolását, a béke és a haladás ügyének diadalát. Az afrikai népek egyre jelentősebben hozzájárulnak ennek a légkörnek a kifejlesztéséhez, mind aktívabban részt vesznek a nemzetközi életben, az emberiség problémáinak a béke és az együttműködés szellemében történő megoldásában. Az afrikai népek mindinkább hatalmas jelenkori haladó erőként jelentkeznek az uralom és a diktátum régi, imperialista politikájának a felszámolásában, a népek általános harcában, hogy az államközi kapcsolatokat új alapokra, az egyenlőség, a tisztelet, a nemzeti függetlenség és szuverenitás, a belügyekbe való be nem avatkozás és a kölcsönös előnyök, az erőszak és az erőszakkal való fenyegetőzés mellőzésének az elveire építsék.

Az alkalmat megragadva, a szocialista Románia, a román nép nevében, amely maga is századokon át áldozatteljes küzdelmet folytatott a nemzeti és társadalmi felszabadulásért, ismét kifejezem mély szolidaritásunkat az afrikai népek harcával az imperializmus, a kolonializmus, a neokolonializmus ellen, az uralom és az elnyomás bármely formája ellen. Románia szilárd elhatározása, hogy továbbra is minden politikai, diplomáciai, erkölcsi és anyagi támogatást megad az afrikai államoknak Angola, Mozambik, Guinea-Bissau, Namíbia nemzeti felszabadító mozgalmainak a szabadságért és a társadalmi haladásért, hő törekvéseik megvalósításáért folytatott igazságos küzdelmükben. A román kormány és nép határozottan elítéli a dél-afrikai és a rhodesiai rasszista rendszer faji megkülönböztetési és apartheid politikáját támogatva az antirasszista mozgalmak igaz ügyét.

Országunk határozottan szorgalmazza az összes gyarmati országok és népek függetlenségének megadására vonatkozó ENSZ-nyilatkozat, a gyarmatosítás és az apartheid felszámolására vonatkozó összes határozatok előírásainak haladéktalan alkalmazását. Rendkívül pozitív ténynek minősítjük, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlése határozatot hagyott jóvá, amelyben az afrikai kontinens gyarmatainak nemzeti felszabadítási mozgalmait az illető népek egyedüli törvényes és hiteles képviselőinek ismerik el.

A Románia és az afrikai államok közötti sokoldalú baráti és együttműködési kapcsolatok keretében tavaly tett látogatásom egyes afrikai országokban, a látogatás során és más alkalmakkor sorra került találkozásaim és megbeszéléseim egyes afrikai államférfiakkal, valamint egyes nemzeti felszabadítási mozgalmak vezetőivel hozzájárultak Románia és az említett országok kölcsönösen előnyös politikai, gazdasági és más területeken kialakult barátságának és együttműködésének fejlődéséhez. Ez alkalommal is szeretném megerősíteni országomnak, a román népnek azt az elhatározását, hogy erősíti szolidaritását és elmélyíti együttműködését az önálló fejlődés útján haladó összes országokkal — valamennyiünk javára, a béke és a nemzetközi együttműködés érdekében. Románia Szocialista Köztársaság — maga is fejlődő ország — megérti, támogatja és támogatni fogja a jövőben is az afrikai államok erőfeszítéseit az elmaradottság állapotának felszámolásáért, a gazdaságilag fejlett és a fejlődésben lévő államok közötti gazdasági különbség felszámolásáért.

Az Afrikai Egységszervezet megalakulásának X. évfordulóján tiszta szívből újabb és újabb sikereket kívánok az afrikai népeknek a kolonializmus és a neokolonializmus teljes és végleges felszámolásáért, a független gazdasági-társadalmi fejlődésért, a békéért és a nemzetközi együttműködésért vívott harcukban.

Lapunk VIII. oldalán

Ünnepség Nicolae Ceauşescu elnök és Elena Ceauşescu elvtársnő tiszteletére

Határidő előtt teljesíteni az ötéves tervet!

— Interjú Tóth Béla elvtárssal, a megyei KISZ-bizottság Munkásfiatalok Tanácsa elnökével —

A X. pártkongresszuson és az Országos Pártkonferencián népünk elé állított nagyszerű feladatok megvalósításáért országszerte lendületes munka folyik. 1973 — az ötéves terv teljesítése szempontjából döntő esztendő — elején a KISZ KB Bürója országos versenyt kezdeményezett a KISZ-szervezetek között, Az ifjúság — az ötéves terv határidő előtti teljesítésének aktív tényezője elnevezéssel, a fiatalok tömegeinek fokozottabb bevonásával. A versengés megyénkben is sok ezer fiatalt mozgósít; az első hónapok eredményének összesítése képet nyújt az odaadó munkáról.

— A KISZ KB Bürójának keretszabályzata kimondja, hogy a versenyt a legfontosabb tevékenységi ágakra, iparra, mezőgazdaságra, szállításra, valamint az önkéntes-hazafias munkára kell kiterjeszteni. Hogyan konkretizálódott ez a célkitűzés a megyében?

JÁMBOR GYULA

(Folytatása az V. oldalon)

Az ötvenesi ámv horiai farmján márjavában folyik a lucerna betakarítása.
(KELEN FERENC felvétele)

Hazánkba látogat az iráni sahinsah

Románia Szocialista Köztársaság és az Iráni Császárság baráti és szívélyes kapcsolatai szellemében Nicolae Ceauşescu, az Államtanács elnöke és Elena Ceauşescu elvtársnő romániai hivatalos látogatásra hívta meg Ócsászári Felségét, Aryamehr sahinsahot és Ócsászári Felségét, Farah Pahlavi császárnét.

Őfelségeik örömmel elfogadták a meghívást, a látogatásra 1973. június 2 és 5 között kerül sor.

Lapunk tartalmából

Dimitrie Cantemir — az első európai hírű román történész
(II. oldal)

Az ősanyagtól a transzurán elemekig
(IV. oldal)

Dimitrie Cantemir — az első európai hírű román történész

Népünk életében a történelem — mint human tudományág és iskolai tantárgy — mindig különleges szerepet játszott. Mindvégig erkölcsi támaszul és az állampolgári nevelés eszközeként, kezdetben pedig a társadalmi és nemzeti haladásért vívott harc jogi forrásaként szolgált. A nagy román történészek kétségkívül európai hírnévvel rendelkeztek. Közöttük — A. D. Xenopol és Nicolae Iorga mellett — idéznünk kell Dimitrie Cantemirt, aki egyben az első modern értelemben vett román történész. Életműve nagy visszhangot keltett a XVIII. századi Európában.

Történelmi műveinek felsorolásakor csak a legfontosabbaknál állunk meg. Dimitrie Cantemirt a korában legelőrehaladottabb elvi és metodológiai szempontok vezérelték munkásságában, kritikával alkalmazta a bel- és külföldi (főképpen török) történelmi források széles skáláját és, a krónikásokkal ellentétben, a történelmi tények magyarázatára törekedett. Életműve ma is számos időtálló értéket tartalmaz.

Művében örökéletűek azok az eszmék, amelyek munkásságában vezérelték. Elsősorban arra kell rámutatnunk, hogy Dimitrie Cantemir számára a történelem propagandaeszköz a társadalmi és nemzeti felszabadításért vívott harcban. Ez a tény magyarázza a latin nyelv használatát — akkoriban ez volt Európában a kultúra nyelve —, így műveiben a külföldet is tudósítani akarta a mi valóságunkról, hogy azt megfelelően lássák és ítéljék meg. De Dimitrie Cantemir — noha külföldön élt — nem feledkezett meg saját népéről és műveinek túlnyomó részét lefordította románra. Ő maga vallja erről Hronicul... című munkájában, hogy vétek lenne, ha a mi dolgainkról a külföld többet tudna saját népünknél. A nép számára a történelem tanulságos, ismerete igen jelentős.

A másik eszme, amelyért műveiben síkraszállt, a román nép folytonossága és egysége hazánk területén. Ez magyarázza, miért foglalkoznak Cantemir történelmi művei — a krónikásokkal ellentétben — a Kárpátok két oldalán élő összes románok múltjával. Fő művét 1717-ben írta, címe: Hronicul româno-moldavo-vlahilor. Művében állandóan visszatér az eszmére. Törekvése, hogy a román népnek, amely már réges-rég Dácia, azaz Moldova, Muntenia és Erdély területén él, az egységét és folytonosságát bizonyítsa.

Érdemes felfigyelni Dimitrie Cantemir történelmi műveiben arra is, milyen nagy fontosságot tulajdonít a kultúra és civilizáció tényezőinek, amelyek — országunk szlovonalán — támogatják az egység és folytonosság eszményét. E szempontból a Descrierea Moldovei (1716) című műve nem egyéb, mint e román ország bemutatása, népének ábrázolása, szorgalmának, küzdelmeinek, lelkivilágának, véleményének, szokásainak, hagyományainak bemutatása, valamint a föld gazdagságának, szépségének, az állam megszervezésének, intézményeinek részletezése. Moldova fiait hazafiságtól fűtött sorokban jeleníti meg. Úgy vélem — írja —, hogy a moldvai parasztok a világ legszerencsétlenebbjei lennének, ha a föld, a bőséges, gazdag aratások nem segítenének rajtuk, majdnem akaratukon kívül is. A továbbiakban büszkeséggel ír a hegyoldalakról, amelyeket gyümölcsfák borítanak. Ezeket másutt ültetni kell, de itt maguktól nőnek. Körülöttük tiszta vizű patakok folydogálnak, így ezek a helyek a legszebb kertekhez válnak hasonlókká. A mezők gazdag termést hoznak.

E könyv csak részben nevezhető történelmi műnek. Olvasója számára világos, hogy Dimitrie Cantemir forró hazafisága nemcsak a múltból táplálkozik, hanem elsősorban a jelenből. Dimitrie Cantemir Az oszmán birodalom története (Istoria imperiului otoman vagy Creşterea şi descreşterea curţii otomane) című, a XVIII. században kivételes jelentőségű művével vált európai hírű történésszé. Könyvét angol, francia, német és orosz nyelvre is lefordították. Voltaire, aki összehasonlítja e művet a kor egyéb, jóval gyengébb történelmi munkáival, kijelenti, a többi történész hamis és szegényes forrásmunkára utalva: száz történész lemásolja ezeket a nyomorúságos meséket, Európa szótárai megismétlik őket. Tanulmányozzák csak az igazi török történelem lapjait, amelyeket Cantemir herceg gyűjtött össze, s akkor majd rájönnek, milyen nevetségesek hazugságaik.

Ugyanakkor Dimitrie Cantemir nagymértékben hozzájárult a történelemfilozófia fejlődéséhez is. Ez a tudományág akkor még nem alakult ki. Cantemir megkísérli a történelem okszáği viszonyainak magyarázatát. Semmi sem történik ok nélkül — vallja a Hronicul...-ban. Természetesen az okszáği kapcsolatok láncában még nem tudott olyan világosan eligazodni, mint a történelmi materializmus. Mégis az ő érdeme, hogy felveti ezt a problémát, ha nem is oldja meg kielégítően.

Ugyanebből a szemszögből kell tekintenünk azt a törekvését is, amellyel fel akarja fedezni a történelmi fejlődés törvényeit, a ciklikus fejlődés formájában. Ezt a törekvését Az oszmán birodalom története című munkájában figyelhetjük meg, amelyben — egyesek szerint — Montesquieu nézeteihez közeledik.

Cantemir életművének számbavételekor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat az eredményeket, amelyek — mint Nicolae Ceauşescu elvtárs mondotta — „a történelmet a nép fejlődésének alapvető problémáival" kötik össze. Dimitrie Cantemir — az első idegen, akit a Berlini Akadémia tagjává választott — életművével hozzájárult népünk, az egységes és évezredes óta ezeken a tájakon élő nép öntudatának kialakításához. Cantemir bemutatta a nép igazi törekvéseit: az idegen elnyomás és a bojárok sanyargatásának megszüntetését. Értékei életművét a román és az európai modern történelemtudomány alapkövévé avatják, ezért is kell méltóképpen megemlékeznünk róla.

NICOLAE BOŞUŢ tanár

Születésének 300. évfordulója

Zenei figyelő

Az Aradi Tavasz utolsó napjának kiemelkedő komolyzenei eseménye volt a filharmónia szimfonikus zenekarának hangversenye. Vezényelt JANUSZ PRZYBYLSKI, az olsztyni (Lengyel NK) szimfonikusok első dirigense. Közreműködött a neves lengyel hegedűművésznő, WANDA WILKOMIRSKA.

Mendelssohn gyönyörű műve, a Skót Szimfóniával „testvér-opuszú" Hebridák nyitány hangzott el elsőként a hangversenyen. A műben nagyszerűen érvényesül a szerző tájfestő tehetsége. A híres Fingal barlang rejtélyes zúgása, a sejtelmes, ködben úszó ország szépsége, a tengerpart szikláin megtörő hullámzaj olyan hangulatot kelt, amit csak zenében lehet kifejezni. S hogy milyen szépen, érzékletesen lehet kifejezni, erre szemléletes példa Mendelssohn muzsikája. A lengyel vendégkarmester remekül érzékelte a mű leheletfinomságú megoldásait, s ezt nagyon sikerülten tolmácsolta is.

Amikor 1806-ban bemutatták Beethoven hegedűversenyét, a kritika érthetetlenségről, monotóniáról beszélt, a közönség pedig közömbös maradt. Majdnem negyven évnek kellett eltelnie, hogy olyan művészek fedeztessék fel a világgal a versenymű valódi szépségét, mint a zeneszerző-karmester Mendelssohn és a híres hegedűművész Joachim József. Azóta a legismertebb hangversenydarabok közé tartozik a mű, amely Beethoven legtermékenyebb korszakában keletkezett.

Szépsége, virtuóz lehetőségei, szárnyaló dallamai, tökéletes szerkezete a hegedűirodalom egyik legkiemelkedőbb alkotásává tették.

Wanda Wilkomirska nem először lépett fel Aradon. Az elmúlt években is alkalmunk volt játékában gyönyörködni, de amit most produkált, azt a legritkább élményeihez csatolhatja mindenki, aki igényli és értékeli a magas színvonalú muzsikát. Wilkomirska mindent tud, amit hegedűtechnikának neveznek, mert csakis a technikai tudás abszolút birtoklásával lehet úgy elmélyülni egy mű előadásában, ahogy azt ő tette. Csodálatos hangzás, elragadó líraiság jellemezte produkcióját. A szűnni nem akaró taps is igazolta: ritkán szép élményt igyekezett honorálni a zeneértők népes tábora.

Robert Schumann (1810—1856) akkor kezd szimfóniákkal foglalkozni, amikor dalai és kamaramuzsikája lényegében kifejezték mindazt, amit mondani akart. Szimfóniái mintegy összefoglalói alkotó tevékenységének.

Az első, B-dúr szimfónia 1841-ben született, mindössze néhány nap alatt. Tavasz szimfóniának is nevezik, mert Adolf Böttingen tavaszt dicsőítő verse ihlette Schumannt a mű megkomponálására. A hangulatában és tematikájában egyaránt egységes szimfónia a szerelem és boldogság érzését fejezi ki plasztikus költői képekben.

Janusz Przybylski komoly értője és ismerője a romantikus zenének. Fegyelmezetten, pontosan dirigálta a remekül megmegoldalmeskedő zenekart, sallangmentes vezénylése nagymértékben járult hozzá az előadás sikeréhez.

PÁVAI GYULA

SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT

SAKK

W. Eilers

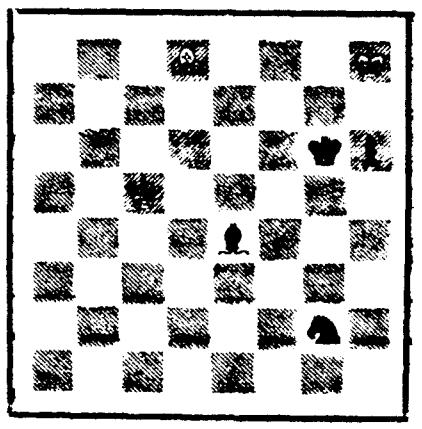

Matt 4 lépésben

(Kh8, Vc5, Fd8 — Kg6, Fe4, Hg2, h6)

Eilers miniatűrjében csinos tértőlelő vezérmanőver nyújt kellemes élményt a fejtőnek.

★

a) M. Locker: Ka2, Ve5, Bb3, Hc7 — Kc4, Hb1, Hb6.

b) R. Steinweg: Ke5, Vb1, Fh7, He7 — — Kh8, e6, g7 (Matt 2 lépésben.)

★

Megoldások: 1. Bf2, Kd5 2. Bb6!, K lép 3. Bf4+, Kd5 4. c4 matt; és az ikerváltozat: 1. ...Kd4 2. Be2, Kd5 3. Hb4+, Kd4 4. c3 matt.

a) 1. Fh4!

b) 1. Vf1!

Röviden

Rolland Garros-ban csütörtökön kedvező időben folytatták Franciaország nemzetközi teniszbajnokságának az eső miatt félbeszakított mérkőzéseit. Ilie Năstase román bajnok 6—1, 6—4 arányú kategorikus győzelmet aratott a chilei Jaime Pinto Bravo felett. Ion Ţiriac 7—5, 6—1 arányban legyőzte a belga Hombergent.

Minikosárlabda Fesztivál

Öt-öt fiú- és lánycsapat részvételével megkezdődtek a megyei kosárlabda-bizottság kezdeményezte, és három helységben (Arad, Gyorok és Pécska) megrendezendő Minikosárlabda Fesztivál küzdelmei. A találkozókon 1960-ban született és annál fiatalabb gyerekek szerepelhetnek.

Az Aradon rendezett első fordulóban az Aradi 10-es számú Általános Iskola és a Gyoroki Általános Iskola lánycsapata, illetve a Slavici Líceum és a Dorobánci Általános Iskola fiúegyüttese szerepelt a legeredményesebben.

(GAGYI-PÁLFFY GYÖRGY jelentése)

Labdarúgó törpe- és gyerekbajnokság

Az aradi törpebajnokság legutóbbi fordulójának eredményei: FZ — Sportiskola II. 5:2 (2:0), CFR — UTA 6:3 (0:2), Sportiskola I. — Constructorul 4:6 (2:4), Foresta — Gloria 0:2 (0:1), Esztergapadgyár — Vagonul 0:4 (0:3), Indagrara — Üveghâz 0:0. Gyerekbajnokság: Indagrara — UTA 0:5 (0:2), Sportiskola — Libertatea 0:1 (0:0). Az általános iskolások számára kiírt UTA Kupa döntője: 13-as sz. Általános Iskola — 10-es sz. Általános Iskola 4:0 (1:0).

„A félelem bére"

Emlékeznek még a híres francia filmre?

Yves Montand nem vezette oly szívszorongva a dinamittal teli autót, mint amennyi izgalommal követjük mi az A-liga kanyarjaiban el-eltűnő piros-fehér kocsinkat.

Micsoda hónapok vannak mögöttünk!

Azok a rideg vasárnapok és a kínos hétfői találkozások sorstársainkkal... S mindenekfelett a tehetetlenségünk: a lelátóról nem tudtunk segíteni kedvenceinknek.

A portugálok réme, Domide, a tizenhatoson belül sem vállalkozott lövésre, a büntetőket sorra elvétettük, Brosovszky sehogysem találta a góllövő bal lábát, és a védelem... arról jobb nem is beszélni.

Milyen ismeretlen vírus bágyasztotta el kedvenceinket, okozta a magas lázat, a részletesen vagy külön-külön, de megteremtették a betegségnek kedvező miazmát. Aztán jött Bacău és a kolozsvári vasutasoknak „tálalt" három gól.

Mintha lábadoznánk, ugye kedves szurkoló-társam? Bizakodni kezdünk.

A vasárnapi barátságos nyolcas pedig már az optimizmus liftjén vinné reményeinket fel, a táblázat felső emeleteire.

De azt már nem vártam, hogy a főutca sarkán egyesek kétkedést? Abány „orvos", annyi vélemény, nem hiszem, hogy valaha is pontos választ adhatunk majd rá: tisultság, helytelen alapozás, súrlódások. E-lift, mi több, úgy érezzük, eljött az idő, hogy újra felsőfokon beszéljünk a csapatról. Szükség van a lelkesedésre, de tanuljuk meg az életben, termelésben sikerrel használt tudományos gondolkodást a sportra is kiterjeszteni.

Mármint a negyedik hely?

Egy győzelem és egy barátságos mérkőzésen elért gólözön nem jogosít fel bennünket ilyen számításokra. Egyelőre 21 pontunk van, itthon meg kell nyernünk mind a három mérkőzést, hogy 27 ponttal elkerüljük a kiesést.

Az eddigi hiányosságoknak oka van, nincs jogunk „kiengedni", bizakodásunk, lelkesedésünk mellett szükség van az igényességre és állhatatosságra a hibák felfedezésében és kiküszöbölésében.

Másképp nem fizettük meg a félelem bérét.

PARKAS LÁSZLÓ

Szurkolói jegyzetsorok

Úgy kell, mint a levegő

Közhely, hogy az oxigén az ember létfeltétele. Ezt ma már a kisiskolások is tudják, s ha kell tudományosan is megmagyarázzák. A hegesztőknek azonban az oxigén nemcsak egyszerűen az életet, hanem a kenyeret is biztosítja. Persze nem a levegő egyötödét kitevő, hanem a tiszta, közel 100 százalékos oxigén. Amelynek palackba zárásához egész gyár szükséges. És amelynek hiánya komoly zavarokat okozhat és okoz a termelési folyamatban. Például a Vagongyárban.

Az Aradi Vagongyárban 1966-ban kezdett termelni az oxigéngyár. Annak idején nemcsak, hogy kielégítette a belső szükségleteket, de városunk kisebb vállalatai számára is szállított oxigént. Figyelembe véve a fejlődési távlatokat, a vagongyári szakemberek már négy évvel ezelőtt javasolták az oxigéngyár kapacitásának megkettőzését, kérésüket azonban a felettes szervek elutasították. Az élet „sajnos" a vagongyáriakat igazolta. Ugyanis 1971-ben a termelés növekedése és az autogénhegesztésről az olcsóbb, de oxigénéhesebb gázhegesztésre való áttérés következtében a meglévő oxigéngyár kapacitását már felülmúlta az elhasznált mennyiség. Ezért az aradi kórházak kivételével minden külső rendelést lemondtak, sőt, saját szükségleteik kielégítésére Resicáról, Marosvásárhelyről, és ahonnan csak lehet, hoznak — borsos áron és nem kis utánajárással — oxigént.

Mindezt alaposan átgondolva, kissé meglepett, hogy noha a Vagongyár még az elmúlt év végén mégis tervbe vette a korábbival azonos felépítésű, vadonatúj oxigéngyár létesítését, beindulására legjobb esetben is csak a következő év elején számithatnak. A tervosztályon azt mondták, az oxigéngyárral kapcsolatban két szakembert faggathatunk eredményesen: Leurzeanu Gheorghe mérnököt, a fejlesztési iroda vezetőjét és Tonenchi Ioan mérnököt, az energetikai műhely főnökét.

A biztonság kedvéért mindkettőjüket felkerestük. De míg a fejlesztési iroda vezetőjének az oxigéngyár csak egy a sok beruházási munkálat közül, és szigorúan csak a tényeket, nehézségeket és határidőket sorolja fel, az energetikai műhely főnökének szavait a személyes kapcsolat és a mindennapi közvetlen gondok heve hatja át. A meglévő oxigéngyár terveinek alapján épp

● Oxigénéhes Vagongyár
● Ötlet — nagybetűvel
● Megalapozott optimizmus

az ő vezetése alatt álló kollektíva látott hozzá az év elején az új gyár terveinek kidolgozásához. Úgy döntöttek, felépítik a régi mellé annak mását és ezzel megkettőzik az oxigéntermelést. Minden a legnagyobb rendben is lett volna, de a Brassói Építő-Szerelő Vállalat 5-ös számú telepe csak év végére vállalta el az építési munkálatok befejezését, és azt is bizonyos kivitelezési változtatásokkal.

Ám ekkor megszületett az ÖTLET. Igen, csupa nagybetűvel. És amelyik tulajdonképpen két ötlet. Ugyanis egyrészt a Tonenchi-csapat egy szellemes műszaki megoldással 15 százalékkal megnövelte a régi gyár termelését, és így szükösen, de pillanatnyilag elég az oxigén, másrészt pedig egyszerűen feleslegessé vált az új gyár épülete. Ha közgazdasági nyelvezetben akarjuk ezt kifejezni, azt mondhatjuk, hogy mindez a meglévő termelési felületek jobb kihasználásával vált lehetővé. A régi és az új gyár gázmosóit ugyanis szabad ég alá helyezik, a többi felszerelést pedig az így felszabadult helyre. A belső alapozási munkálatokat a gyár saját erőből végzi, az építővállalat csak a transzformátor-állomás és a hűtőtorony épületét, valamint a gázmosók alapjait készíti. Ezzel egyszeriben 2 millió lejjel lett olcsóbb az egész beruházás és előrelátható an még augusztusban működésbe is lép az új oxigéngyár.

Amit néhány mondatban ilyen egyszerű elmondani, arról Tonenchi mérnök sokkal többet mesélhetne. Főleg arról a sok utazgatásról és kilincselésről, amíg a központi tervezőintézetet meggyőzték igazukról. Pedig nem újabb anyagi befektetéseket, hanem éppen jelentős megtakarítást és határidőcsökkentést javasoltak. Saját maguk és egyúttal az egész város érdekében. Az új oxigéngyár beindításával ugyanis megszűnnek a Vagongyár oxigénellátási gondjai, sőt, a többletből Arad egész oxigénszükségletét ki tudják elégíteni. És mindezt a legújabb tervek szerint már augusztustól kezdve.

A Vagongyárban kissé meglepődtek, amikor az oxigéngyár sorsa felől érdeklődtünk. Mint elmondották, sokan a gyárban sem bíznak a vállalkozás sikerében. A korábbi tapasztalatok, a közvetlenül érdekelt szakemberek hozzáértése és lelkesedése bennünket azonban arra késztet, ne kételkedjünk szavukban. Optimizmusunkat bizonyítandó, a héten meg is kezdődtek az alapozási munkálatok.

KISS KÁROLY

Százezer kutató

Tengersok számítást végeznek a közgazdászok. Jóformán az élet minden területén kidolgozták a számok nyelvére fordított igényeiket. Ennyi acélt, ennyi szenet, ennyi kőolajat kell vagy kellene termelnünk, hogy a fejlett országok szintjét elérjük. Nemrég olvastam, hogy a közgazdászok már a kutatók optimális arányszámáról is nyilatkoztak. Szerintük világszínvonalon álló, nemzetközileg versenyképes technológiát csak olyan ország alakíthat ki, amelyben minden egymillió lakos közül ötezer kutatással foglalkozik.

Ezek szerint hazánkban százezer kutatóra lenne szükség. Nagyon nagy szám ez. Ma még nincs ennyi kutatónk. Vagy mégis? Gondoljunk az újításokra! Gondoljunk például arra az aradi mozgalomra, amely minden mérnököt, közgazdászt, technikust arra szólított fel, hogy oldjon meg 100 000 lej hatékonyságú feladatot, hivatali kötelezettségein túlmenően. A műszaki értelmiség alkotókészségének, intellektuális lehetőségeinek kiaknázása, az üzemi szintű kutatás fejlesztése lehetővé teszi, hogy magasabb színvonalra emeljük az egész termelési folyamatot, emeljük

tehát a termékek műszaki színvonalát, versenyképességét. Az országszerte kibontakozó újítómozgalom eredményeinek azonnali alkalmazása ilyenképpen jelentősen hozzájárulhat ötéves tervünk mennyiségi és minőségi mutatóinak határidő előtti teljesítéséhez. A kutatástól a termelésig vezető út azonban nem mindig sima.

A napokban hallottam, hogy a textilipar például hét hónap alatt tud piacra dobni egy új terméket. Hét hónap egy olyan iparágban, amelynek termékei eladhatóságát a divat szeszélye befolyásolja — hát ez bizony hosszú idő! A Refacerea konzervgyár új konzervei tavaly augusztusban készültek el, de mind a mai napig várnak az ármegállapításra. Egy másik aradi nagyüzem 110 tavaly elfogadott újításából mindössze hatvanat alkalmazott.

Százezer kutatóra lenne szükségünk. S amennyi ma még hiányzik ehhez a bűvös számhoz, azt a termelésben közvetlenül foglalkoztatott mérnökök, technikusok, közgazdászok, munkások adják. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy e lelkes, önfeláldozó, alkotómunkát végző emberek tevékenységét hosszú időn át kiaknázatlanul hagyjuk. Üzemeinkben a pártszervezetekre, a vállalatvezetőségekre, a dolgozók bizottságaira hárul az a feladat, hogy egyetlen értékes gondolatot se hagyjanak veszendőbe menni.

(Igy)

Egy üveg Aracola mellett, avagy miért „hűsöl" a termelőkapacitás?

Két esztendővel ezelőtt ilyenkor, amikor a tavasz már a nyárba nyúlott, csak a nagy szomjúságunk volt, mert hűsítő italt igen szűkre szabott mértékkel kaptunk. Aztán tavaly beindult a Progresul helyiipari vállalat új hűsítőital-gyára. A szomjunk nőtt közben, de azért még most sem olyan nagy, hogy teljes egészében lekösse a gyár kapacitását. Mi sem természetesebb, mondhatná valaki, elvégre egy ilyen üzemet nemcsak a pillanatnyi igények kielégítésére létesítenek. Egyetértünk az illetővel, de azt semmiképpen sem tarthatjuk természetesnek, hogy az új gyár termelőképességét még csúcsidényben is csak kétharmadrészben használják ki. Pedig ez történik. Ahogy Petan Cornel technikus, a gyár vezetője is megerősíti, a 24 óra alatt megtölthető százezer üveg helyett, két váltásban, mindössze 60 000-ret szállítanak naponta.

A fenti tényekből kiindulva, már kezdetben le kell szögeznünk a következőket:

— ha Arad megye bármely sarkában, bármilyen rövid időre is hiánycikké válik a hűsítő ital, az csakis szervezési hiba miatt következhet be;

— egyelőre feleslegesnek látszik, hogy más vállalatok újabb befektetést eszközöljenek hűsítő ital gyártására.

Arra a kérdésre, hogy a fenti követelményeknek eleget tesznek-e az illetékesek, pontosabban a kereskedelmi vállalatok, nem lehet egyszerű igennel vagy nemmel válaszolni. A dolgok ugyanis sokkal bonyolultabbak, mint első látásra gondolnánk. Vannak persze, akik igen egyszerű megoldást látnak a termelőkapacitás teljes kihasználása terén. Ilieş Pavel, a Progresul vállalat díszpécsere szerint úgy kellene cselekednünk, mint állítólag a temesváriak: a helyiipari vállalat kivételével minden más vállalatnak betiltották a hűsítő italok gyártását. A megoldásnak ezt a formáját mi személyesen nem támogatjuk. Azért nem, mert sokkal ésszerűbbet várunk.

E rövid kitérő után, nézzük meg a továbbiakban, melyek azok a vállalatok, amelyek, a helyiipar mellett, hűsítő italt gyártanak megyénkben.

Először is a fogyasztási szövetkezetek. Şiclovan Dumitru termelési osztályvezető arról tájékoztat, hogy naponta közel 12 000 üveget. A megyében összesen 73 szódavízgyártó egység működik és ezek 90 százaléka hűsítő italt is gyárt. Mintegy melléktermékként, hisz a szódavízgyártás még nem mindenhol kifizetődő.

A fogyasztók érdekeit tartva szem előtt, tehát nem elhanyagolandó az sem, hogy a szövetkezet által előállított italok sokkal frissebb állapotban kerülnek a pohárba, mint azok, amelyeket esetleg Aradról szállítanának a jelen körülmények között.

Nagyobb mennyiségű hűsítő italt állítanak elő a közélelmezési trösztök egységeiben is. Hegedüs Tibor áruszakértő szerint átlag 2500 litert naponta.

A közélelmezési trösztök különben egyre nagyobb mennyiségű hűsítő italt rendel a gyártól. Májusban 180 ezer üveggel kértek többet eredeti megrendelésüknél, a júniusi mennyiséget is megemelték 700 ezer üveggel.

Vajon minden különösebb nehézség nélkül leszállítja-e ezeket a mennyiségeket a gyár, utóvégre van hozzá kapacitása?

Mielőtt a kérdésre válaszolnánk, nézzük meg aprólékosan a gyártmányválasztékot. Ez jelenleg hétféle hűsítő italból áll, éspedig: Aracolából, kétféle citromléből, Bem-bem-ből, kétfajta narancsléből és a Tourist elnevezésű italból.

Az Aracola — talán a legkedveltebb — behozatalból származó alapanyaga miatt, csak egy jól meghatározott mennyiségben készülhet. A helyzet ha nem is ugyanez, de bizonyos fokig hasonló a citromból és narancsból készülő italoknál is.

A Bem-bem elnevezésű hűsítőt a marosvásárhelyiek számára gyártják, természetesen az általuk szállított vegyes gyümölcskivonatból.

A termelőkapacitásnak tehát, ahogy már említettük, csak kétharmada van lekötve, de mi haszna a fennmaradó egyharmadnak, ha a nyersanyag sem mindig biztosított?

A megoldás, amelyre nyilván a helyiipariak is gondoltak az, hogy saját receptet készítenek belföldi gyümölcskivonat alapján. Persze, erre nem elég csak gondolni. Sőt, az sem, hogy valaki ellátogat a Szesz- és Élesztőgyárba és megnéz, esetleg meg is kóstol néhány gyümölcskivonatot.

A hűsítő ital iránti kereslet a nyári időszakban mind országszerte, mind pedig a megyében rendkívül nagy. Megfelelő gyártmányválaszték mellett ilyenkor nem is vetődhet fel a szabad termelőképesség problémája.

Ha ez nálunk is így volna — márpedig így kell lennie —, még akkor is maradna egy nyitott kérdés, amelyet a helyiipariaknak, a fiatal gyár munkaközösségének meg kell válaszolniuk: mit tesznek a szabad termelőkapacitással a hűvösebb évszakban, amikor felcserélődik az arány — és kétharmadrész kihasználatlan?

PEKETE GÉZA

Öthavi tervteljesítés

A legszebb tavaszi hónapot, a májust nemcsak a természet kezdte teljes erőbedobással, hanem a gyárakban és üzemekben is a lehető leggyorsabb munkaütemre kapcsoltak. A megye üzemei túlteljesítették első négyhavi terveiket, még közelebb hozva azt a pillanatot, amikor — jóval határidő előtt — az ötéves terv célkitűzéseinek valóra váltását jelenthetik. Töretlenül halad-e felfelé a termelés mennyiségét ábrázoló grafikon, tartják-e a kezdeti munkaütemet? — erről érdeklődtünk néhány vállalat tervosztályán.

A Fafeldolgozó Kombinátban

öt hónap után több mint 5 millió lej értékű össztermelési többletre számítanak. Ebben benne van az a bútormennyiség is, amelyet májusban termelnek terven felül. A kombinát modern és stilbútorai nagy nemzetközi hírnévnek örvendenek. Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy amit terven felül termelnek, szinte teljes egészében kivitelre kerül.

A Victoria óragyár

is állandó tagja az élenjáró vállalatok népes csoportjának. Előzetes számítások szerint az öthavi össztermelési tervet 103 százalékban, az árutermelési tervet 108 százalékban, az exporttervet pedig 117 százalékban teljesítik. Év eleje óta 4800 ébresztőórát gyártottak terven felül, az árutermelés terén pedig egymillió lejes többletet értek el.

A Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Gépgyár

most is, mint minden hónapban, határidő előtt teljesíti tervét. Az öthavi tervelőirányzat május 22-én teljesült, a hónap végéig több mint 7 millió lej értékű termelést érnek még el. Ez több nagy kapacitású csirkekeltető, zöldtakarmány-szárító és öntözőberendezést jelent a mezőgazdaság számára.

Fúrógép

Új típusú fúrógépet szerkesztett a Színesfémipari Fővállalat központi műhelye hosszú bányalyukak fúrásához. A korszerű berendezés óránkénti teljesítménye 20 méter.

Zajtompító

Az alexandriai Épületgépészeti gyár nemrégiben megkezdte szellőztető berendezések zajtompítóinak gyártását.

A zajtompító harmadannyira csökkenti a zajártalmak szintjét.

Az ősanyagtól a transzurán elemekig

Mire adott választ a „Kétkedő vegyész"?

Az ember az őt körülvevő anyagok végtelen változatossága ellenére már a legrégibb idők óta ösztönösen hitt a világ anyagi egységében. Bármilyen nagy is az eltérés az egyes tárgyak külseje és tulajdonságai között, mégis régóta feltételezték, hogy a különböző anyagokban valami közöset lehet találni. Az anyagok egymásba való átalakulását így sokkal könnyebben meg lehetett magyarázni.

Így született meg az a feltevés, hogy lenniök kell olyan végső alkatrészeknek, amelyek tovább már nem bonthatók és ezeket **elemeknek** nevezték.

Az őselemről, ősanyagról vallott első nézeteket a görög filozófusok hagyták ránk. Biztosra vehetjük azonban, hogy már a görögöknél régibb kultúrnépeknek is voltak erre vonatkozó elképzeléseik. Későbbi utalásokból arra lehet következtetni, hogy az egyiptomiak a vizet, a perzsák pedig a tüzet tekintették őselemnek.

Még a görög ión filozófiai iskola vezéralakja, Thalész is egyetlen őselemként a vizet tekinti az anyagok építőkövének. A legelterjedtebb ókori elképzelés Arisztotelész (i. e. 384—322) nevéhez fűződik. Ő négy őselemről — tűz, víz, föld, levegő — beszél, amihez jön még egy ötödik, az „éter", amelyet később a latin szerzők „quinta esentia", az „ötödik lényeg" névvel illettek.

A görög materialista filozófiában a világ anyagi egységének gondolata Leukipposz és Démokritosz atomelméletében is kifejezésre jutott.

Démokritosz szerint minden anyag **atomokból** áll. Ezek örökös mozgásban vannak. Tovább már nem oszthatók. Démokritosz őseleme az atom (atomos = oszthatatlan).

A középkorban az egyházatyák gyakran támadták a görög filozófusokat. Különösen Démokritosz atomista nézeteit ostorozták hevesen. A keresztény filozófia nem a természet, hanem a „túlvilág" felé fordult.

Ezzel ellentétben az arabok nagy érdeklődéssel fordultak az ókor tudományai felé. Nem annyira a filozófiával, mint inkább a természettudományokkal foglalkoztak. A kémia — akkor még alkímia — sokat köszönhet nekik.

Az arabok elismerték az arisztotelészi őselemeket, amelyek szerintük további két ősanyagot, a higanyt és a ként képeznek, méghozzá olyan erővel hogy a higany és a kén semmiféle művelettel nem bontható szét.

Eleinte a higanyon és a kénen nem a mai értelemben vett két kémiai elemet értették. Higanynak nevezték az anyagok el nem égethető komponensét, kénnek pedig az elégethetőt.

Ez az elmélet lényegesen anyagszerűbb, mint az arisztotelészi elképzelés, de természetesen még nagyon messze járt az igazságtól. Bár az alkimisták már számos, mai értelemben vett elemet ismertek, azokból különböző összetett anyagokat állítottak elő, az arisztotelészi elképzeléseket csak jóval később sikerült megdönteni. Közben, az úgynevezett orvoskémia korszakában, Paracelsus három őselemről, — kén, higany és só — szóló elmélete is elterjedt.

Robert Boyle (1627—1691), angol kémikus 1661-ben megjelentetí a „Kétkedő vegyész" (Chymista scepticus) című munkáját, amellyel valóságos forradalmat okoz a kémiában.

Ebben az időben a kohászat fejlődése szükségessé tette az ércek alaposabb vizsgálatát, ami a kémiai analízis bizonyos fejlődéséhez vezetett. Ennek kapcsán foglalkozott Boyle az elem fogalmának a magyarázatával.

Rámutatott az arisztotelészi és paracelsusi őselem-elméletek ellentmondásaira és zavarosságára s a következőképpen jelölte meg az elem fogalmát: „Elemnek nevezem mindazokat az eredeti és egyszerű semmi mást nem tartalmazó testeket, amelyeknek egyikét sem lehet a másikból előállítani, amelyekké az összetett testek bonthatók".

Ez a meghatározás erősen megközelítette a mai értelemben vett elem fogalmának a lényegét s csaknem háromszáz éven át a kémia ezt a meghatározást fogadta el.

Hány ilyen elem van?

Erre Boyle nem tudott válaszolni, de azt kibangsúlyozta, hogy nem lehet csak kettő, három vagy négy, valószínű, hogy számuk sokkal nagyobb.

Boyle elméletének értékét akkor ismerte fel igazán a tudomány, amikor John Dalton (1766—1844) megfogalmazta kémiai atomelméletét. Dalton szerint az anyag legkisebb részei az atomok. Ugyanazon elem atomjai minden tulajdonságban hasonlítanak egymáshoz, a különböző elemek atomjai azonban különböznek. Szerinte annyiféle atom van, ahány kémiai elem.

Ebben az időben fogadták el azt az elképzelést, hogy sok elem van. Egyre újabbakat kerestek és találtak. Az ismert elemek száma a XIX. század közepére hatvanra szaporodott. Lothar Meyer és Mengyelejev 1869-ben rendszerbe foglalták az ismerteket, újabbak felfedezését jósolták meg.

Ma a természetben észrevehető mennyiségben előforduló elemek számát 92-nek tekintjük, de a mesterségesen előállítottakkal együtt számuk 104. Vannak közöttük egészen hétköznapiak és különlegesek, nélkülözhetetlenek és kevésbé fontosak. Világuk érdekes, de már nem titokzatos.

A világmindenség építőkövei

A kémiai elem olyan anyag, amelynek valamennyi atomja azonos töltésszámú, s kémiai módszerekkel tovább már nem bontható.

Az atom töltésszáma az atommagban lévő pozitív töltésű protonok számával egyenlő. Egyugyanazon elemnek többféle atomja is ismeretes, amelyek tömegükben különböznek, de töltésszámukban megegyeznek. Ezeket az atomféleségeket nevezzük az illető kémiai elem **izotópjainak**. A természetben előforduló kémiai elemek közül 70 izotópok keveréke.

Létezik 20 úgynevezett „tiszta elem" is, amelyeknek a természetben előforduló atomjaik azonos tömegűek, ismertek viszont mesterséges izotópjaik, amelyek többnyire radioaktívak.

★

A kémiai sajátságok fő vonásait illetően megkülönböztetünk pozitív jellegű, úgynevezett fémes elemeket és negatív jellegű nemfémeket. Tizenkét elemet — köztük az oxigént, a ként, nitrogént, a klórt — a nemfémek közé számítunk; 8 úgynevezett féltem létezik (legjellegzetesebb a germánium). A többi elemet a fémek közé soroljuk.

A természetben, szabad állapotban előforduló kémiai elemet az egyszerű anyag elnevezéssel illetjük.

Elemekből épülnek fel a vegyületek. A vegyülés során az elemek elvesztik szabad állapotukra jellemző tulajdonságaikat. A vegyületképződés mélyreható minőségi változással jár. Az eddig ismert, rendszerint külön szervetlen és szerves vegyületekre osztott kombinációk száma meghaladja a kétmilliót. Ha tekintetbe vesszük, hogy az egyszerű anyagok és a vegyületek keverékeket is képezhetnek, érthetővé válik a lehetséges anyagcsoportosulások végtelen nagy száma.

A természetben található 92 elem igen különböző mennyiségben fordul elő Földünkön. Az egész földgömb összetételét inkább csak becsülhetjük, a földkéreg összetételére nézve már lényegesen pontosabb adatokra támaszkodhatunk. A legelterjedtebb elem az oxigén, ezt követi a szilicium, az alumínium, a vas, majd a kálcium. Az elemek egy része — az oxigén, a nitrogén, a szén, az arany, az ezüst, a higany, ritkábban a réz is — a természetben nem csak kötött, hanem elemi állapotban is megtalálható.

A tudomány számára ma már egyértelműen nyilvánvaló, hogy a közvetlenül, vagy közvetve hozzáférhető többi égitestet is a földi körülményekre jellemző kémiai elemek alkotják.

Az egyes kémiai elemek felfedezéséhez és elnevezéséhez számos tudománytörténeti érdekesség és prioritás-vita kapcsolódik. Ilyen értelemben hazai vonatkozása van a tellur felfedezésének. A tellurt valójában nem Klaproth, még csak nem is Kitaibel Pál, hanem az erdélyi kincstári ércbányák hajdani igazgatója, Franz Müller fedezte fel 1782-ben.

★

Az elemek egymásba való átalakítása az alkimia fő célkitűzése volt. Az alkimisták az olyannyira áhított „bölcsek kövének" azt a képességet tulajdonították amelynek alapján a közönséges fémek arannyá változtathatók.

Az aranycsinálás az alkimistáknak nem sikerült, de több mint másfélévezredes álmuk napjainkban végül is mevalósult, ha más formában is. Az atomszerkezet ismeretében a fizikusok (nem a kémikusok!) megoldották az elemek egymásba való átalakításának kérdését. Így aranyat is nyerhetünk. Ez az arany, az előállítás költséges volta miatt azonban aligha fogja felvenni a versenyt a bányászott aranyval.

Az elemek átalakításának, a mesterséges radioaktív izotópok előállításának jelentősége azonban óriási. Ezeket az izotópokat felhasználják a gyógyászatban, a tudományos kutatásban és az iparban is.

A fizikusok olyan mesterséges elemeket is előállítottak, amelyeket a Földön eddig nem sikerült kimutatni. Ezeket az elemeket, mivel a periódusos rendszerben az urán után következnek, transzurán elemeknek nevezték el. Ezek közé tartozik az atomenergia felszabadításának történetében oly nagy szerepet játszó plutónium is.

Az első szerszámok fémei

Középkori vashámor

Az uránércek vizsgálata alapján a Föld kora 2,5—3 milliárd évre tehető. Az ember megjelenésével kapcsolatosan meglehetősen eltérőek a vélemények. Ha elfogadjuk, hogy a Reutel (Belgium) mellett talált köveket már emberi kéz csiszolta, úgy az emberrévalás már kétmillió évvel ezelőtt megtörtént. A legrégibb emberi csontmaradványokat 240 000 évesre becsülik, a neandervölgyi csontvázakat pedig 50—70 000 évesnek tartják.

Az úgynevezett történelmi korszak legfeljebb 7000 éves, de ebből is az első két évezred meglehetősen bizonytalan. Hosszú volt az az idő ami alatt az ember a történelem színpadára lépett s a mai ismeretek birtokába jutott.

Az emberi civilizáció létrejöttében döntő szerepük volt a felhasznált szerszámoknak. A csiszolatlan, majd a csiszolt kőeszközöket a fémből készült fegyverek és szerszámok váltották fel.

Hogyan és mikor ismerte meg az ember a fémeket? És milyen sorrendben?

Az Iliászban aranyról, ezüstről, ónról, rézről és vasról tesznek említést. Ezeket a fémeket az emberiség időszámításunk előtt 2000 és 1000 között tehát már jól ismerte.

A költők által oly sokszor megénekelt négy korszak legendája (aranykor, ezüstkorszak, bronz- és vaskorszak) felszínre hozta azt a feltevést, hogy a mese igazi magja valójában az egyes fémek megismerésének sorrendje.

Kétségtelen, hogy a legelőször megismert fém az arany volt, hisz azt nem is kellett külön előállítani. Az ezüst közel egykorú lehet az arannyal.

A régészek azt tartják — s emellett számos bizonyíték szól —, hogy a kőkorszakot a bronzkorszak váltotta fel.

Az ókori szerzők határozottan kijelentették, hogy az emberiség a vasat később kezdte használni, mint a bronzot. Ezt állítja Lucretius Carus latin filozófus költő is.

A kohászok azonban nem értenek egyet ezzel a felfogással. Az egyik fő érvük az, hogy a bronz nem elem, hanem két fém ötvözete. Előállításához ismerniök kellett a rezet és az ónt, valamint az ötvözéshez is érteni kellett. A réz előállítása pedig sokkal bonyolultabb, mint a vasé. Ónérceket viszonylag kevés helyen lehet találni, vasérc pedig csaknem mindenütt előfordul.

A bronzpártiak ellenérvként hozzák fel azt, hogy akkor miért nem találtak nagyobb számban korabeli vasleleteket. Szerintük a bronzot olyan ércből állították elő, amelyben a vas és az ón együttesen volt megtalálható.

Az ellentábor erre azt válaszolja, hogy a vas közel sem olyan korrózió-álló, mint a bronz, tehát a vastárgyak nem olyan hosszú életűek. Különben is maradtak ránk igen sokatmondó vasleletek is. Az egyiptomi bronzszobrokat például belülről vasrudakkal merevítették. Olyan érc pedig, amely rezet is, ónt is tartalmaz, csak egy van, a kuprokassziterit, ez pedig igen ritka.

Ismeretes egy kompromisszumos elmélet is, amely szerint a bronz és a vas megismerése és alkalmazása körülbelül egyidőben történt.

Bármint legyen is, a legelső fémek megismerése és felhasználása nem sokkal előzhette meg a történelmi korszakot. Ezekhez a felismerésekhez a világ különböző helyein egymástól függetlenül jutottak el, többnyire a véletlen szerencsés közrejátszása eredményeként.

Ércdarabok kerülhettek a tűzbe, amelynek melegénél az elszenesedett fa redukáló hatása nyomán nyerték magát a fémet. Ez lehetett a kezdet, innen jutottunk el a mába, a finom acélötvözetek korába.

Az oldalt
RÉHON JÓZSEF
szerkesztette

Határidő előtt teljesíteni az ötéves tervet!

(Folytatás az 1. oldalról)

— Adatszerű nyilvántartást elsősorban a termelésben lehet megvalósítani, a verseny minden-nekelőtt erre a területre összpontosít. Megyei szinten az első negyedévben — ez volt a kezdés, a kezdeményezés kiterjesztésének időszaka — a megyében több mint 19 900 fiatalt vont be a verseny. Az önkéntes-hazafias munkába a diákság is bekapcsolódott, a tényleges részvevők száma tehát az említettnél sokkal nagyobb.

— Hogyan fogadta a versenyt az ifjúság?

— Igazi versengési szellem alakult ki a fiatalok munkakollektívái, a KISZ-szervezetek között. Nagyon jól lemérhető ez a szellem egyazon vállalat szervezetei esetében, azokon az erőfeszítéseken, amelyeket a minél jobb gazdasági eredmények elérése, a munkafegyelem erősítése érdekében tesznek.

— Több vállalatban tapasztaltam, hogy a keretszabályzat előírásait sok esetben egyéni, helyi kezdeményezések egészítik ki.

— Ezekben a kezdeményezésekben az alkotó szellem megnyilvánulását látom. A legtöbb vállalatban találkozunk hasonló esetekkel. Egész sor szakmai vetélkedő indult például (3300 részvevővel), természetesen sokhelyt a jó hagyomány folytatásáról van szó. A megyei KISZ-bizottság az egyes üzemekben bevált kezdeményezéseket más vállalatokra is kiterjeszti. Ez a helyzet például a Minőség és a termelékenység trófeája elnevezésű akcióval (a terv teljesítését, a termékek minőségének javítását, a gépek és berendezések hatékony kihasználását, a munkafegyelem erősítését stb. célozza), amelyet két évvel ezelőtt a megyei KISZ-bizottság indított el. Az országos verseny célkitűzéseivel jórészt egybeeső Minőség és termelékenység vetélkedőt a pozitív tapasztalatok (Vagongyár, Esztergapadgyár, Fafeldolgozó Kombinát, textilüzemek) alapján kiterjesztjük a kisebb aradi üzemekben, a megye vidéki iparvállalataiban is.

— Megyei szinten a versenyeredményeket negyedévenként összesítik és értékelik. Hallhatnánk néhány jellemző számadatot az első évnegyedből?

— 5933 fiatal nyerte el havonta az élenjáró dolgozó megtiszteltető címet. Csupán az anyagtakarékosság terén 3 862 000 lej a megvalósítás. Negyvenkét municipiumi fiatal újításokkal és ésszerűsítésekkel több mint félmillió lej értékű megtakarítást ért el (a Vagongyárban, Esztergapadgyárban, a fintinelei ámvben, az IAMMBA-ban, az IRTA-nál stb.). Számottevő terven felüli megvalósítást hozott a vállalatokban (4100 fiatal részvételével) lezajlott 49 ünnepi váltás. A KISZ-szervezetek 45 500 lej értékű különböző szerszámot készítettek az iskolaműhelyek számára. Néhány adat a mezőgazdaságból: az ámv-ékben és mgákban összesen 138 traktor, 150 gabonakombájn, 123 vetőgép, 40 utánfutó, 27 műtrágyaszóró és számos más, kiselejtezésre váró gép továbbüzemeltetését vállalták a fiatalok. Az önkéntes-hazafias munkában kiváló eredmények születtek a parkosításban, zöldövezet-gondozásban, faültetésben, hulladékanyagok gyűjtésében, ifjúsági munkatelepek nyíltak az öntözési-lecsapolási munkálatok támogatására. Ifjaink aktívan bekapcsolódtak a Jó szocialista tulajdonos, gazda és termelő mozgalomba, a municipium polgármesterének felhívására (100 millió lejes folyószámla) ebben az évben mintegy 50 millió lej értékű önkéntes-hazafias munka elvégzését vállalták Aradon.

— A fenti szép eredmények mellett a mérlegkészítés, úgy gondolom, felszínre hozta a hiányosságokat is, tudatosította, milyen irányban kell még többet, még jobban dolgozni.

— Bár az elmúlt évekhez viszonyítva számottevően javult a helyzet a munkafegyelem, a minőség, a normájukat nem teljesítő fiatalok tekintetében, mégis ez a három terület azok közé tartozik, ahol a megyei KISZ-bizottságnak, a KISZ-szerveknek és -szervezeteknek sok még a tennivalójuk. Összesen mintegy másfélezer fiatal nem teljesítette tervét az első negyedévben, 15 000-re tehető az igazolatlan hiányzásokból, késésekből eredő elvesztett munkaórák száma, 260 fiatal munkás minőségileg kifogásolható terméket adott ki keze alól. Ezeknek a jelenségeknek a felszámolására fokozott gondot fordítunk.

— 1973 második évnegyedében járunk. Milyenek most a verseny e negyedévi kilátásai?

— Meg kell mondanom: az első évnegyedi eredmények szebbek is lehettek volna, ha bizonyos objektív akadályok nem játszanak közre. A verseny kibontakozásához, a megfelelő formák, munkamódszerek kialakításához is bizonyos időre volt szükség. Biztos vagyok benne, hogy a június végén záruló második évnegyed az elsőnél sokkal jobb eredményeket hoz.

Tanulni és dolgozni ott, ahol tetszik és szükséges

Ezzel a címmel lehetne legjobban jellemezni a Pécskai 2-es számú Líceum végzős tanulóinak érettségi utáni terveit.

Huszonkilenc tanuló közül (húsz lány és kilenc fiú) négyen főiskola, tizenheten posztliceális, nyolcan szakmunkásképzés felé irányulnak. Az arány merőben különbözik a líceum régebben végzett osztályainak pályaválasztásától, azoknál első helyen szerepelt a főiskola, majd a technikum, a szakmunka alig jött számításba.

Húsz különböző pálya keltette fel a tanulók érdeklődését: halászati-, agrármérnök, pszichológus, közgazdász, valamint egészségügyi, faipari, elektro-, vegyész, hidrológus és meteorológus technikus, rádió- és televíziószerelő, könyvelő, kirakattervező, motorszerelő, fodrász- és kozmetikusnő, cukrászati elárusítónő, konfekciógyári és előregyártott elemeket készítő munkásnő szerepel döntésükben. Ebből is látszik: a tanulók úgy tartják, hogy az egyetem és főiskola, sőt, a technikum nem az egyetlen út az elképzeléseik megvalósítására. Döntésüket megindokolva legtöbben így nyilatkoznak: ehhez van kedvem. Többet tudunk meg az olyan válaszokból, amelyekben már konkrétabb indoklás is szerepel. Például: „az agrármérnökit választottam, ez áll hozzám a legközelebb. Nyaranként az mtsz-ben szoktam dolgozni" (Kovács Gábor); „gyermekkorom óta szeretem a természetet megfigyelni, a meteorológiát ezért választottam" (Szanda László); „már évek óta barkácsolok kis műhelyemben otthon, élvezet számomra a rádió- és televíziószerelő szakma" (Botka András).

A négy líceumi év folyamán a határozatlanok és bizonytalankodók száma egyre csökkent. A pályaválasztásban a szülőknek nem volt döntő szerepük. Az osztályfőnöki órák pályaválasztási témái, üzemlátogatások, országos kirándulások hozzájárultak ahhoz, hogy megfelelően döntsenek.

Az idei tanévben az osztályfőnök kezdeményezésére az egész osztály részt vett az aradi pszichológiai laboratórium képességvizsgálatán. „A végzett vizsgálatok jó hatással voltak ránk, mert megerősítettek bennünket elhatározásunkban, tudományos módszerekkel megnyugtató, új irányulást javasoltak egyesek számára" (Kovács András tanuló). Néhány számadat alátámasztja ezt, ugyanis a huszonkilenc tanuló közül husonhárom egyetértett a pszichológusok tanácsaival, négynek segítettek határozni, heten a kisebb módosítást elfogadták. Hat tanuló nem értett egyet, s erre azért is érdemes felfigyelni, mert a vizsgálatok alatt az említettek rájöttek arra, hogy képességeik, felkészültségük és a választott szakmák követelményei között ellentmondás van. (Például: „Nem vagyok elég jó tanuló ahhoz, hogy egészségügyi technikummal próbálkozhassak"; „Erdőmérnökihez az enyémnél nagyobb felkészültségre van szükség" stb.) A képességvizsgálatok hasznosságához kétség nem férhet, s az is biztos, hogy annál nagyobb segítséget adhatnak a pályaválasztáshoz, minél előbb kerül rájuk sor. Ha már a líceum első éveiben ismerik a tanulók képességeit, a pedagógusok jobban fejleszthették volna ezeket, erősebb motivációt alakíthattak volna ki a választandó iskolatípussal vagy pályával kapcsolatban.

A Pécskai 2-es számú Líceum 29 tanulója közül 27-en szeretnének visszakerülni szülőfalujukba vagy valamelyik közeli helységbe.

A hátralévő idő rövid, szorgalmasan kell készülni az érettségire és a felvételi vizsgákra. A pécskai végzősök nagy része sikertelen első próbálkozások esetén sem csügged el. A lényeges az, amit Bartha Anna mondott: akárhogy is lesz, nem maradunk szüleink nyakán.

BÜTE GYULA tanár

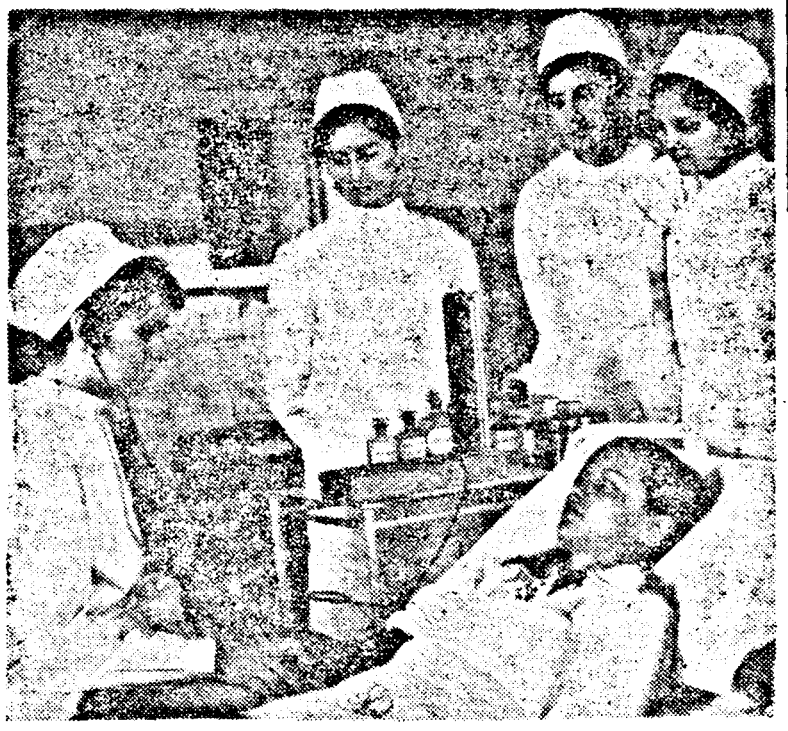

Egészségügyi középkáder (asszisztensi) szakmák

Az orvostudomány és technika fejlődése újabb vizsgáló eljárások, hatásosabb gyógyszerek és bonyolult műszerek alkalmazását teszi szükségessé és lehetővé a betegségek megelőzésében es kezelésében. Ezért az egészségügyi ellátásban újabb, egyetemi végzettséget nem igénylő munkakörök alakulnak ki, amelyek magasszintű műveltséget, szakmai felkészültséget követelnek meg. Az egészségügyi hálózat erőteljes fejlődése sokoldalúan felkészített, szakképzett egészségügyi dolgozókat igényel.

Líceumi érettségi szükséges a nőgyógyászati-szülésznői, védőnői, gyermekgyógyász-, diétás-, laboratóriumi-, gyógyszertári-, röntgen-, fogorvosi-, fizioterápiai-, gyógytornászi-, közegészségügyi-járványügyi ellenőrző asszisztensi, orvosműszerészi technikumi szakon.

Az egészségügyi munkakör ellátásához nagyfokú ember- és gyermekszeretet, tiszta és aprólékos munkára való képesség, áldozatkészség, türelem és fegyelmezettség szükséges. A szociabilitás, az emberekkel való kapcsolatok könnyed kialakítása, a megértés képessége is elengedhetetlen.

Az Aradi Egészségügyi Iskolacsoport kétéves tanfolyamai gyermekápoló, védőnő, nőgyógyász-szülésznő, általános orvosi, laboratóriumi, gyógyszertári, fogorvos asszisztensi szakmákban adnak képesítést. A felvételi vizsga tárgyai: anatómia, fiziológia és vegytan, gyógyszerész asszisztenseknél anatómia, fiziológia és növénytan.

Az egészségügyi védő asszisztensnő munkája aktivitást, önállóságot, hivatástudatot igényel. Munkáját a családoknál, a bölcsődékben és óvodákban végzi. Feladata a kismamák, az újszülöttek, csecsemők egészségvédelme, az egészségügyi nevelés és felvilágosítás. Ne vállalja ezt a munkát az, aki nehezen tud emberi kapcsolatokat teremteni vagy nem bírja a terepmunkát.

A gyermekgyógyász asszisztensnő munkaterülete: gyermekklinika, gyermekkórház, orvosi körzet, csecsemőotthonok, bölcsődék. A szakma gyakorlásához jó pedagógiai és pszichológiai érzék, valamint gyermekszeretet szükséges.

Nőgyógyász-szülész asszisztensnő. Kórházakban, klinikákon, szülőotthonokban dolgozik. Gyöngédnek kell lennie, ugyanakkor határozottsággal, lélekjelenléttel, gyors elhatározó- és cselekvőkészséggel kell rendelkeznie. Fizikailag és szellemileg egyaránt nagy munkabíró-képességre van szüksége. Segédkezik az orvosnak a nőgyógyászati terápiában, szülés levezetésében, ellátja az édesanyát és újszülöttet.

A fenti szakmákra csak lányok, a következő pályákra fiúk is jelentkezhetnek.

Általános orvosi asszisztens. Minden egészségügyi intézménynél dolgozhat az orvos mellett. Részt vesz minden betegápolási és -gondozási munkában. Teherbíró képesség, áldozat és türelem szükséges munkájához. A **laboratóriumi asszisztens** tevékenységében elengedhetetlen az állandó önkontroll, pontosság, lelkiismeretesség, mozgásügyesség, felelősségtudat, az apró részletekre kiterjedő, türelmes figyelem. Mikrobiológiai, szövettani, biokémiai vizsgálatokat végez (vérvétel, bakteriumtenyészet stb.) **A fogorvosi asszisztens** szakrendelőkben, orvos mellett dolgozik, műszereket sterilizál, tömőanyagokat készít, lenyomatokat önt stb. Az aprólékos munka kézügyességet, precizitást, koncentrált figyelmet, jó látóélességet és türelmet igényel.

A gyógyszertári asszisztens közvetlen segítőtársa a gyógyszerésznek. Felelősségteljes, alapos szakmai felkészültséget igénylő munka, jó emlékezőképességet, pontosságot, apró részletekre is kiterjedő figyelmet, valamint fejlett kéz- és ujjmozgást követel. Bizonyos fokú latin nyelvismeret könnyebbé teszi a szakma elsajátítását.

SZAKÁCS VIKTÓRIA
pszichológus

Pályaválasztási tanácsadó

1973. május 25.,

Péntek

Napkelte 4.39, napnyugta 19.47 órakor. Az évből eltelt 145 nap, hátra van még 220.

Kicsengetés

Ma csendül fel sok ezer liceumi tanuló számára az iskolai élet mulandóságára figyelmeztető utolsó csengőszó.

Lezárult fiatal életük egy szakasza. S akár továbbtanulnak, akár a termelésben helyezkednek el, mindenképpen új, más szakasz kezdődik valamennyiük számára. A felelősségvállalás, a feladatokkal való önálló megbirkózás évei. Szüleik, tanáraik egyengették eddig útjukat. Az ifjúsági szervezetben megtanulták, hogyan kell szembenézni az újjal, hogyan kell leküzdeni a nehézségeket.

Ma szélesre tárul előttük az iskola kapuja. „Kicsengetik" őket a sok-sok izgalmas matematika- és fizikaóra, a megannyi gyerekes csínytevés színhelyéről.

A májusi kertek virágából kötött legszebb csokrok köszöntik őket. Frissek, harmatosak a virágok és szépek, akárcsak a ma hosszú útra induló, búcsúzó diákok.

Jó utat, eredményekben gazdag éveket kívánunk nekik. S azt, hogy bátran vállalják a rájuk váró új feladatokat. Ezután sem lesznek egyedül, mellettük áll egész társadalmunk.

Meghosszabbították a tárgynyereményes lottójegyek árusítását

Május 26-ig meghosszabbították a tárgynyereményes lottójegyek árusítását. Az is újdonságnak számít, hogy a jegyeket ma és holnap csak a Lotto- és Pronosport-üzletekben vásárolhatják meg (korábban a kereskedelmi egységekben is árulták.)

Időjárás

Az Aradi Meteorológiai Központ jelenti: ma, május 25-én változó idő. Éjjel és a reggeli órákban derült égbolt, napközben átmeneti felhőzet és helyenként zápores, zivatar lehetséges. Mérsékelt északnyugati szél. A hőmérséklet állandósul. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 8 és 14, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 23 és 28 fok között váltakozik.

A következő két napon is változó idő várható. Felhős égbolt és zápores, zivatar lehetséges. A hőmérséklet lassan emelkedik.

Tájékoztató

Szerkesztette CZAKÓ MARGIT

Válasz egy kérdésre

A kérdező tulajdonképpen nem egy személy, ugyanis most, a nyári pihenőszabadságok kezdetén, a turistaidény beköszöntésekor, sokan érdeklődnek a vonatok új menetrendjéről, arról, hogy mikor lehet megvásárolni a könyvalakban is kiadott vasúti menetrendet?

A menetjegyirodában a következő választ kaptuk: a könyvalakú vasúti menetrendből kis tételt kaptak. Szerdán el is adták valamennyit. Legkésőbb keddig azonban megérkezik az új, mintegy 7000 darabból álló tétel. Akkor ki tudják szolgálni az érdeklődőket. (A vasúti menetrendet egyébként a szokásos formában az újságban is közöljük a jövő hét folyamán.)

Piaci árak

A héten változtak, illetve változnak ismét a piaci árak. Erről az ILF tájékoztatott bennünket. Korai karfiol extra minőség 8,75, I. osztályú 7,25, II. osztályú 4.50 lej kilogrammonként. Répa I. osztályú 1 lej, II. osztályú 0,75 csomója, a petrezselyemnek 1,25, illetve 0,80 lej csomója. A paradicsom extra minőség 11,80, I. osztályú 10.50, II. osztályú 6.30, az apró paradicsom kilója 3 lej. Húsospaprika extra minőség 19,50, I. osztályú 16,65, II. osztályú 9,75, az apró 5,90. A hónapos retek csomója 0.40 lej. A május 27-én érvénybe lépő árak: zöldhagyma I. osztályú 1,90, II. osztályú 1,25 lej kilónként. Karalábé I. osztályú 3,75, II. osztályú 2,75 lej. Saláta 1,50 és 1 lej kilónként. Fehérkáposzta — egyelőre üvegházi — extra minőségű 4,50, I. osztályú 3,50, II. osztályú 2,60 lej. A jövő hét végén megjelenik az első szabadkerti termesztésű káposzta is, akkor nagyobb mennyiségben látják el a piacot. Az újburgonyát 4,25 és 3,25 lejes árban hozzák forgalomba a ILF-egységek. (Jelenleg még nincs). A zöldborsó (csöves) kilója 3 lej lesz. Gyümölcs kevés van az ILF-egységekben. A földiepret extra minőség 7,50, I. osztályú 7, II. osztályú 4.50 lejes árban adják el. A cseresznye ára: extra minőség 7, I. osztályú 5,25, II. osztályú 4 lej.

Tengerparti nyaralás

A megyei turisztikai hivatalnál tudtuk meg, hogy a június 7-én kezdődő szériára valamennyi tengerparti üdülőben van még hely, körülbelül 750 lejes árban. (Útiköltséggel együtt.) A későbbi időpontokban csupán Dél-Eforia, Mangália Vénusz és Aurora (Észak-Mangália) üdülőkbe biztosítanak helyeket. A többi fürdőre, Tusnádra, Szovátára is jelentkezhetnek, de itt magánlakásokban szállásolják el a vendégeket.

Gyermeknap előtt

Felhívjuk mindazok figyelmét, akik meghívóval rendelkeznek a megyei nőbizottság, valamint a szocialista művelődési és nevelési bizottság és a szakszervezetek megye tanácsa által június 1, a nemzetközi gyermeknap köszöntésére rendezett folklórelőadásra, hogy azt szombaton, május 26-án délután 6 órakor tartják a Kultúrpalotában.

Ma délután

A Pedagógusok Házában

dr. Reghiș Mircea temesvári egyetemi tanár, a matematika fakultás dékánja tart előadást 18.00 órai kezdettel Matematikai logika, matematika címmel.

Öt perc kikapcsolódás

Vízszintes: 1. Kötőszó. 3. Sziklára épült köztársaság, összterülete 61 négyzetkilométer. 7. Ritka női név becézve. 9. Ritka. 10. Mutatószó. 12. Indulás a sportversenyen. 14. Carbon szélei. 15. Két magánhangzó. 16. ... láris, hangképzőterület. 19 Apaállat. 20. Görög betű. 23. Ilyen csiga is van. 25. Régi római pénz.

Függőleges: 1. Téli páros betűi. 2. Rosta. 4. Adagban vani 5. Nyafogni kezd. 6. Mester Éva. 8. Mutatószó — régiesen. 11. Korszak — románul. 12. A vízszintes 3. alatt lévő köztársaság 9 kastélya közül ezzel találkozik először a látogató (harmadik kockában rr). 13. Tulok egynemű hangzói. 14. La ... egyik védőbástya a vízszintes 3. alatt lévő köztársaság azonos nevű fővárosában. 17. VOÉ. 18. Kifli egynemű hangzói. 21. Skálahang. 22. Rangjelzés. 24. Kötőszó.

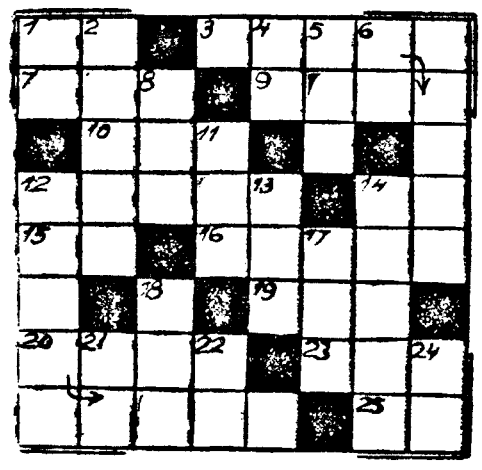

Öt perc kikapcsolódás

Vízszintes: 1. Kötőszó. 3. Sziklára épült köztársaság, összterülete 61 négyzetkilométer. 7. Ritka női név becézve. 9. Ritka. 10. Mutatószó. 12. Indulás a sportversenyen. 14. Carbon szélei. 15. Két magánhangzó. 16. ... láris, hangképzőterület. 19 Apaállat. 20. Görög betű. 23. Ilyen csiga is van. 25. Régi római pénz.

Függőleges: 1. Téli páros betűi. 2. Rosta. 4. Adagban vani 5. Nyafogni kezd. 6. Mester Éva. 8. Mutatószó — régiesen. 11. Korszak — románul. 12. A vízszintes 3. alatt lévő köztársaság 9 kastélya közül ezzel találkozik először a látogató (harmadik kockában rr). 13. Tulok egynemű hangzói. 14. La ... egyik védőbástya a vízszintes 3. alatt lévő köztársaság azonos nevű fővárosában. 17. VOÉ. 18. Kifli egynemű hangzói. 21. Skálahang. 22. Rangjelzés. 24. Kötőszó.

Nyitott szemmel Sebesen

Máskor is jöjjenek

A vendéglátó házigazda kedves szóval invitálja a vendéget: szívesen látom, látlak, jöjjön, gyere máskor is. Aztán az időre és a vendégre bízza a döntést, hogy megismétli-e a látogatást.

Szokatlan helyen, a sebesi nagyáruházban hangzott el a kedves meghívás: jöjjenek máskor is, most már tudják, hol lakunk. A puszta véletlen folytán, jobbára női kíváncsiságból tértünk be az üzletbe, meghatározott vásárlási szándék nélkül. Ahogyan az árut, többfélét is egyszerre elénk tették, ahogy búcsúzáskor invitáltak, meggyőzött arról: Sebesen jól megtanulták a kiszolgálás udvariassági ábécéjét. Nem árt tehát egyik-másik aradi kollégájukkal is kicserélni ebbeli tapasztalataikat.

Furcsa ellentmondás

A város arcát-magyát lelkesedéssel tölti el, hogy hamarosan — június elejére tervezik — megnyílják a kétmedencés strandot, ahol a Dézna vizével moshatják le magukról a port a strandolók. Minden erőt az új létesítmény létesítésére összpontosítanak. Ez lenne a magyarázata annak, hogy az utcák tisztántartásával — Sebes mindig is híres volt rendjéről szép utcáiról, gondozott parkjáról — most nem marad senkinek ideje foglalkozni?

Nyári „vendégek" a cukrászdában

Kánikulai hőség, amolyan júliusi forróság telepedett a városra szerdán. A hegyek-erdők közelsége még a koraesti órákban is alig mérsékelte a meleget. Déli egy óra tájban egy hűsítő elfogyasztására tértünk be a helyi cukrászdába. Fagylaltot nem találtunk. Hűsítőből csak citromlével kínáltak és szódavízzel. A hűtőszekrényekben tálcán cukrászsütemény sorakozott. A nyár hívatlan vendégei kóstolgatták a Dézna vidéki cukrászmesterek készítményeit. A társadalmi ellenőrző csoport tagjainak figyelme kiterjedhetne a cukrászdára is, légyfogó akad, védekezni lehet a betolakodók ellen.

Szépséghibák a kórházi folyosón

A sebesi kórház tájékoztató fülkéjének ajtaján ott áll a tiltás: szigorúan tilos a telefont magánbeszélgetésre használni. Két helyesírási hiba is van az egymondatos figyelmeztetésben.

A betegek kül- és belpolitikai tájékoztatását szolgálná a kifüggesztett újság — különben igen hasznos kezdeményezés —, ha ugyan el nem feledkeztek volna felfrissítéséről. Ottjártunkkor a Scînteia május 13-i számát találtuk az ajtón. (Csak tíz nap telt el azóta!)

A faliújságon december 30-át, a Köztársaság évfordulóját méltató írás. Mi történt a szerkesztő bizottsággal?

• MŰSORKALAUZ • MŰSORKALAUZ • MŰSORKALAUZ • MŰSORKALAUZ • MŰSOR •

Filmek

DACIA: Elfújta a szél (am) (9.30, 14, 19). STÚDIÓ: Felszabadulás III. rész (sz) (10, 12.30, 15) Bádogcsillag (am) (17.30, 20) Kedvező idő esetén 20.30 órakor a kerthelyiségben. MUREȘUL: A névtelen velencei (o) (10, 12.30, 15.30, 18, 20.30) Kedvező idő esetén 20.30 órakor a kerthelyiségben. IFJÚSÁGI: Tora, Tora, Tora (am) (11) Robin Hood (o) (14, 16, 18.30, 20.30) Kedvező idő esetén 20.30 órakor a kerthelyiségben. PROGRESUL (Újarad): Mary Poppins (am) (16, 19). SOLIDARITATEA (Gáj): Egy csillag pere (sp) (17, 19). CFR (Grădiște): Tiszta kézzel (r) (17, 19).

A VIDÉKI MOZIK MŰSORA

LIPPA: A rendőrség megköszöni (o). INEU: Ion kapitány nyila (r). CHIȘINEU CRIȘ: Egy német hercegnő kalandjai a Napkirály udvarában (NSZK). NAGYLAK: Robinson (r). KÜRTÖS: Tiszta kézzel (r). PANKOTA: Robbanás (r). SEBES: A francia közvetítő (am). SZENTANNA: Grandománia (r). PÉCSKA: Szép, becsületes. Ausztráliába emigrált (o). ȘIRIA: A rum útja (fr). VINGA: Szabadon született (a). BUTTYIN: Adió, Chips úr! (a).

Televízió

9 Orosz nyelvtanfolyam 55. lecke. 9.30 Egy élet egy eszméért: Jurij Gagarin — I. ismétlés. 10 Telex. 10.05 Női röplabda Balkán-bajnokság: Románia — Törökország, közvetítés Temesvárról. 11 A hangosfilm története — ismétlés. 12.30 Folklórműsor. 12.40 A városvezetőség válaszol. 13 Híradó. 15.30 TV-iskola: Matematika; Történelem. 16.30 Férfi röplabda Balkán-bajnokság: Románia — Törökország — közvetítés Temesvárról. 17.30 Angol nyelvtanfolyam — az 54. lecke ismétlése. 18 Telex. 18.05 Lottó-húzás. 18.15 A munkavédelemről. 18.35 Autósoknak. 18.50 Sajtóértekezlet. 19.20 1001 este. 19.30 Híradó. 20 A hét dala. 20.05 Forradalmi versek és dalok. 20.35 A középcsatár hajnalban meghalt — argentin játékfilm. 22 24 óra. 22.30 Utazás a Föld körül: Albánia. 22.50 Ion Radu énekel.

Színház

VASÁRNAP, május 27-én 16.00 órakor Solul păcălit, 20.00 órakor: Omul care... (C bérlet) (UTA).

STÚDIÓ 197

PÉNTEKEN, május 25-én 20.00 órakor Joc de pisici. Azok a bérletesek, akik még nem tekintették meg az előadást, kellő időben jelenjenek be helyigényüket.

Hangverseny

Vasárnap, május 27-én délelőtt 11 és hétfőn, május 28-án este 8 órakor az Aradi Állami Filharmónia szimfonikus zenekara hangversenyt rendez a Kultúrpalota nagytermében.

Vezényel Petre Bocotan (Bukarest), közreműködik Alexandru Farcaș baritonista (Kolozsvár). Gheorghe Mureșan (fuvola), Ulpia Anghel (hárfa).

Műsoron: V. Petra-Basacopol: Az őz halála — ballada vonószenekarra, klarinétra, zongorára, ütőhangszerekre és baritonra. Mozart: Versenymű fuvolára, hárfára és zenekarra. Respighi: Róma fenyői — szimfonikus költemény.

Jegyek a Kultúrpalota pénztáránál.

Múzeum

Az Arad Megyei Múzeum Enescu tér 1. szám. Telefon 164-99. hétfő kivételével naponta 11—19 óra között tart nyitva.

Megtekinthetők az alábbi kiállítások.

Állandó jellegűek: ókori történet, képzőművészeti tárlat Arad megyei népművészet.

Időszakos: jelenkori aradi képzőművészet a múzeumban: Nyolcvan éve alakult meg a romániai munkásosztály politikai pártja (a Chișineu Criș-i Művelődési Otthonban).

Belépési díj 1 lej felnőtteknek, 50 bani tanulóknak, diákoknak és katonáknak.

Nicolae Ceauşescu elvtárs látogatása Olaszországban

(Folytatás az 1. oldalról)

működik, amelyek közül a legjelentősebb a Fiat-üzem. Talán ezért nevezik a helybeliek előszeretettel városukat „az autó fővárosának". Torino azonban nemcsak ipari központ. Piemont fővárosa gazdag értékes műemlékekben és történelmi emlékekben is.

A torinóiak szívében mindig elevenen élt a népünk iránti barátság, szeretettel ápolták az utóbbi évek során egyre erősödő és szüntelen fejlődő román—olasz kapcsolatokat.

Ezeket a román nép iránti mély baráti érzelmeket igyekeztek a torinóiak maradéktalanul kifejezésre juttatni Nicolae Ceauşescu elnök látogatása alkalmából.

Mindenütt, ahol a hivatalos menet áthaladt, a lakosok szívélyesen, örömmel köszöntötték Nicolae Ceauşescu elnököt.

Az autó birodalmában

A Fiat—Mirafiori üzem bejáratánál Nicolae Ceauşescu elnököt és Elena Ceauşescu elvtársnőt, a román hivatalos személyeket Giovanni Agnelli, a Fiat-csoport elnöke, Nicolo Gioia és Francesco Rotta vezérigazgatók és az üzem vezetőségének több más tagja üdvözli.

Az üzem díszcsarnokában, ahol a Fiat néhány legújabb alkotását állították ki, Giovanni Agnelli, a csoport elnöke meleg szavakkal üdvözli a magas rangú román vendéget.

„Nálunk, valamint a többi olasz vállalatban tett nemes látogatása azt az érdeklődést mutatja, amelyet Ön termelő tevékenységünk iránt tanúsít, és újból megerősíti a Románia és Olaszország közötti együttműködés fejlesztésére irányuló óhajt.

Mindnyájan tudjuk, hogy ezekben az években országuk gazdasága irigylésre méltó növekedési ütemet ért el. Ez teljes mértékben illusztrálja az Önök iparosítási politikájának helyességét, amely politikának Ön kiváló előmozdítója. Ezenkívül boldogan ismerjük fel Románia politikájában a Nyugat és a Kelet közötti konstruktív párbeszéd megtalálására irányuló törekvést, amely párbeszédet mi magunk is a népek közötti békés egymás mellett élés alapfeltételének tekintjük. Ami bennünket illet, mi az elsők között voltunk, akik hittünk a békés egymás mellett élés elvének szükségességében és tartósságában. Ennek bizonyítéka az az ipari együttműködés, amelyet a kelet-európai országokkal folytatunk, s amely — megelégedésünkre — Románia tekintetében számos termelő szektorban tovább fejlődik.

Mind az Önök szakemberei, mind pedig a mi szakembereink jelenleg annak a lehetőségét tanulmányozzák, hogy nagyérdekű kezdeményezésekkel erősítsék és növeljék a jelenlegi együttműködést. Meggyőződésünk, hogy az egyre szorosabb együttműködés iránt megnyilvánuló érdeklődés és a közös óhaj, valamint ennek eredményei még inkább erősíteni fogják a bennünket egybefűző kapcsolatokat".

A román államfővel ismertetik e gigászi ipari üzem néhány jellemző adatát. Az 1899-ben létesült üzem állítja ma már elő az Olaszországban gyártott összes gépjárművek mintegy 90 százalékát.

A Fiat ugyanakkor az ipari termékek egész sorát gyártja, köztük Diesel-hajómotorokat, helikoptereket, repülőgép-motorokat, kerekes és lánctalpas mezőgazdasági traktorokat, útépítő gépeket, különböző elektronikus termékeket stb.

A vendéglátók nagy makettekben mutatják be Ceauşescu elnöknek a Fiat, különösen pedig a mirafiori Fiat-üzem által megtett utat. Ez utóbbi jelenleg 2,5 millió négyzetméteren terül el, amelynek felét az épületek és melléképületek foglalják el. A Fiat-személygépkocsik nagy választékát gyártják itt, a Fiat 500, 127, 124, 125 stb. gépkocsikat. Az üzem három osztályát — a mechanikai, a sajtoló és a karosszéria osztályt — földalatti folyosók kötik össze, s ezeket a nagyfokú automatizálás jellemzi. Több mint 12 ezer szerszámgép automatikusan és egyidejűleg a munkadarabokat sokaságát végzi el.

Románia Államtanácsának elnökét felkérik, hogy írja be nevét a vállalat díszkönyvébe, majd a tisztelet jeléül átnyújtják neki a Fiat által gyártott első gépkocsi kicsinyített mását a következő felírással: „Nicolae Ceauşescu, Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsának elnöke tiszteletére".

Ezután megkapó mozzanatra kerül sor.

Az üzem előcsarnokában fehér márványtáblába be van vésve a Fiat-üzem egyes olyan munkásainak a neve, akik a fasizmus ellen, a haza felszabadításáért vívott harcban estek el 1945 áprilisában.

Nicolae Ceauşescu, az Államtanács elnöke egy percnyi csenddel adózik a harcosok emlékének.

Ezután Nicolae Ceauşescu elnök Giovanni Agnelli kíséretében nyitott gépkocsival megtekintő a Fiat—Mirafiori üzem több osztályait.

A csaknem 15 kilométer hosszú útvonalon a munkások néhány pillanatra abbahagyják a munkát és rendkívül meleg fogadtatásban részesítik a román államfőt. Az I. számú mechanikai osztály bejáratánál a következő felirat olvasható: „A Fiat munkásai üdvözlik a román népet és Ceauşescu elnököt". Munkások csoportjai lépnek a nagyrabecsült vendég gépkocsijához, melegen kezet szorítanak vele, újabb nagy sikereket kívánnak a román népnek. „Éljen Ceauşescu, éljen Románia" szavakkal üdvözlik a vendéget.

E megkapó pillanatok is azt szemléltetik, hogy a román államfő nagy népszerűségnek örvend, nagyra értékelik a modern Románia felépítésében betöltött szerepét. „Nemrég alkalmam volt megismerni, hogy Nicolae Ceauşescu elvtárs milyen fáradhatatlan és eredményes munkásságot fejt ki — mondja Mario Fiorellini munkás. — Választott frázisai, amelyeket olasz nyelven olvashattam, hozzásegítettek, hogy közvetlenül megismerjem egyéniségét. Igen nagyra becsülöm és tiszta szívből hosszú életet és boldogságot kívánok neki. A román munkások büszkék lehetnek, hogy ilyen vezetőjük van".

Amikor a vendégek áthaladnak a legújabb kisautó-típus, a Fiat—126 hatalmas szerelőcsarnokán, a munkások csaknem megostromolják a román államfő gépkocsiját. Mindenki kezet szeretne szorítani Ceauşescu elnökkel. A megbecsülésnek ez a spontán megnyilvánulása perceken át meggátolja a gépkocsi előrehaladását.

Az üzemi látogatás befejezése után Nicolae Ceauşescu elnök beszélgetést folytatott az igazgatótanács épületében Giovanni Agnellivel. A beszélgetésen a román vállalatok és a Fiat-cég közötti kooperációs kapcsolatok fejlesztésének kérdéseivel foglalkoztak.

„Nagy megtiszteltetésnek tekintjük, elnök úr, az Ön látogatását, és reméljük, hogy ennek eredményei hasznosak lesznek mindkét félre nézve" — mondotta a Fiat-csoport elnöke, amikor búcsút vett a román államfőtől.

Giulio Cajati miniszteri rangú államtitkár a torinói prefektúra palotájában ebédet adott Nicolae Ceauşescu elnök és Elena Ceauşescu elvtársnő tiszteletére.

Délután folytatódott a látogatás. A vendégek a Torino közelében fekvő Ivrea helységbe mennek, az ismert Olivetti-üzembe. Az útvonalon előre nem látott, de rendkívül jelentőségteljes momentum következett be. A Metalrex-vállalat vezetősége felkéri Nicolae Ceauşescu elnököt, hogy legyen az ő vendégük is. A nap amúgy is rendkívül zsúfolt programjába beiktatják e torinói ipari egység megtekintését is. Ez a tény is azt igazolja, hogy Olaszországban rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg a szocialista Románia vezetőjének látogatása iránt.

„Nagyon köszönjük, hogy szíves volt eleget tenni meghívásunknak. Boldog vagyok, hogy megismerhettem Önt. Mi az Ön személyében azt az embert tiszteljük, aki boldog életet akar biztosítani a román népnek".

Ezekkel a szavakkal fogadta Aldo Banioni, a Tecmo ipari csoport elnöke a román államfőt. Ehhez az ipari csoporthoz tartozik a Metalrex is.

A magas rangú vendégek és a házigazdák között szívélyes megbeszélésre kerül sor, amelynek keretében a Tecmo ipari csoport képviselői figyelemre méltó adatokat közölnek a vállalat tevékenységéről és profiljáról. Az elmondottakból kitűnik, hogy ez az ipari egység az alumínium széles körű és hatékony hasznosítását tűzte ki céljául. A vállalat területén rendezett kiállítás meggyőzően tanúsítja ezt. Kiállítottak alumíniumszál-betétes keltmeket, amelyek közül egyesek csupán 30 századmilliméter vastagságúak. Az alumíniumszálak textilipari használata olyan műszaki újdonság, amellyel a munkaközösség büszkélkedik. Az alumínium elmés felhasználása ezzel még nem merült ki. Több alumínium-építkezés látható elsősorban egy óvodaépület, amelyből a vendégek iránti figyelmesség jeléül, az országtól távol a Ciocîrlia trilláit hallhatszanak. Kiállítottak úgyszintén egy családi házat — ugyancsak alumíniumból —, amely rendkívül egyszerű és kényelmes. Hangsúlyozzák, hogy egy ilyen építkezés, amelynek 85 százaléka alumínium, alacsony önköltséggel, a szokásos téglaház árának egyharmadával állítható elő.

— Termel-e a vállalat a termeléshez szükséges berendezéseket? — érdeklődik Nicolae Ceauşescu elnök.

Válaszképpen a vendéglátók felkérik a román államfőt, tekintse meg az ilyen berendezéseket előállító osztályt. A próbapadon egy ilyen berendezés látható, amelyet a slatinai alumíniumgyárnak szállítanak majd le. A Tecmo ipari csoport egyébként részt vett a slatinai üzem felszerelésében és azóta jó együttműködési kapcsolatokat tart fenn vele.

A beszélgetés a Tecmo ipari csoport és a román vállalatok közötti kooperáció kérdéseiről folyik. Kifejezik azt a közös óhajt, hogy kölcsönös előnyök alapján kiszélesítsék ezt a kooperációt. „Tudom, hogy Scornicești-ben született, Slatina, a román alumínium központja mellett" — mondotta a Tecmo-csoport elnöke, Nicolae Ceauşescu elnökhöz intézve szavait. „És azt is tudom, hogy nagy súlyt helyez a romániai alumíniumipar fejlesztésére. Ennek az iparnak a fejlesztése az Önök országában tartós együttműködési alapot hoz létre".

Ezután az Olivetti-üzem látta vendégül Románia Államtanácsa elnökét.

Az Olivetti-céget a század elején az első olasz írógép gyártása céljából alapították. A cég ma a legváltozatosabb termékeket állítja elő a szokásos írógépektől és számítógépektől kezdve a legbonyolultabb irodai és üzemi adattovábbító és -feldolgozó szerkezetekig. Az Olivetti-cég termékeinek mennyiségét és minőségét tekintve a világ egyik legnagyobb számítógép-gyártó vállalata, és vezető helyet foglal el az európai irodagépgyártásban. A társaságnak Olaszországban és a világ különböző más országaiban 21 gyára és szerelőműhelye van, amelyek a termékek széles skáláját állítják elő: elektronikus számítógépeket, könyvelőgépeket, mikrokomputereket, moduláris elektronikus rendszereket és automatikus adatfeldolgozó gépeket, telexeket és más automata adattovábbító és ellenőrző gépeket, numerikus ellenőrzésű szerszámgépeket, másológépeket stb.

Az ivreai üzemben numerikus ellenőrzésű szerszámgépeket gyártanak. E téren az itteni gyár a legjelentősebb Európában, s termékeit a magas műszaki színvonal jellemzi. Ugyanitt vannak a társaság kutató laboratóriumai és itt székel az igazgatótanács is.

Nicolae Ceauşescu elnököt Bruno Visentini, a társaság elnöke és Ottorino Beltrami, a társaság ügyvezető igazgatója fogadja. Üdvözlő beszédében Bruno Visentini ezeket mondotta: „Nagy megtiszteltetés számomra, hogy az Olivetti-üzem kollektívája és a magam nevében üdvözölhetem Önt és Ceauşescu asszonyt, aki személyesen érdeklődik az ipar és a kutatás problémái iránt. Az Önök országa, elnök úr, gazdasági fejlesztési programot valósít meg, amelyet ismerünk és nagyra értékelünk".

Az Olivetti-társaság és a román vállalatok közötti együttműködési kapcsolatokról szólva Bruno Visentini kifejezte azt a reményét, hogy kiterjednek és bővülnek a kooperációs kapcsolatok.

Nicolae Ceauşescu elnököt felkérik ezután, hogy tekintse meg az üzem két rendkívül fontos osztályát: a feldolgozó központok és programvezérlésű gépek szerelőcsarnokát, valamint azt a részleget, ahol olyan elektronikus szerkezeteket gyártanak, amelyek a numerikus vezérlésű gépek és feldolgozó központok programálásánál használt numerikus vezérlésű elektronikus számítógépekhez szükségesek.

A vendégek behatóan érdeklődnek a szerszámgépek műszaki paraméterei és a gyártási folyamat megszervezése iránt, elismeréssel nyilatkozva az itt gyártott termékek széles skálájáról. Az üzem vezetőit bemutatják a román államfőnek néhány legújabb típusú programvezérlésű szerszámgépet.

A megtekintett üzemosztályokon a munkások melegen köszöntik a román nép követeit, Nicolae Ceauşescu elnöknek jó egészséget a román népnek újabb sikereket kívánnak.

A továbbiak során a vendégek a társaság igazgatótanácsának épületébe mennek. Az előcsarnokban a csigalépcsőkön összegyűlt kutatók és tisztviselők nagy örömmel és rokonszenvvel fogadják a magas rangú vendégeket. Nicolae Ceauşescu elnöknek bemutatják itt az elektronikus számító- és írógépek, valamint az automata adattovábbító és ellenőrző gépek széles választékát.

A beszélgetésen, amelyre sor kerül, Nicolae Ceauşescu elnök hangsúlyozza országunknak azt a törekvését, hogy fejleszti az elektronikus gépek és a programvezérlésű szerszámgépek termelését, kiemelve egyben a kölcsönösen előnyös együttműködés és kooperáció fokozásának hasznosságát az Olivetti-cég és a román vállalatok között a korszerű technika e jelentős területén.

A látogatás emlékéül a szocialista Románia vezetőjének ajándékoznak egy villamos írógépet, amely a napokban — az Államtanács elnökének olaszországi látogatása idején — alkotott legújabb modelli képviselői. „Remélem, hogy az itt tett látogatásom — mondotta búcsúzáskor a román államfő — feltárja az önök vállalata és a román ipari egységek közötti együttműködés konkrét lehetőségeit"

A torinói realitások megismerésének szentelt kontaktusok és a nagy iparvállalatok vezetőségeivel és kollektíváival való szívélyes találkozók után befejeződött Nicolae Ceauşescu elnök és Elena Ceauşescu elvtársnő látogatása Olaszország e tartományában.

Torinot elhagyva, a motorkerékpárosok által kísért hivatalos gépkocsisor a termékeny Pó-síkságot átszelve Milánó felé vette útját.

Milánó, a nagy észak-olaszországi város Olaszország legnagyobb ipari központja. Itt is ünnepi hangulat uralkodik. A lakosság nyíltan kifejezi örömét és megelégedését, hogy vendégül láthatja a magas rangú román vendégeket, s közvetlenül kifejezésre juttathatja a baráti román nép és vezetője iránti szívből jövő barátságát és megbecsülését.

A milánói prefektúrának a XVII. század kezdetén épült monumentális palotájában Matteo Matteotti olasz külkereskedelmi miniszter, Libero Mazza, Liguria tartomány prefektusa és felesége, valamint Aldo Aniasi polgármester fogadja Románia Szocialista Köztársaság Államtanácsának elnökét és Elena Ceauşescu elvtársnőt.

A román államfő előtt katonai század tisztelegve Románia Szocialista Köztársaság állami himnusza. A magas rangú vendégek ezután a palota termeiben szívélyesen elbeszélgetnek a helyi hatóságok képviselőivel.

„Genova—Torino—Milánó ipari háromszög keretében zajlott le tehát két napon át a román államfő kifejezetten munka jellegű látogatása. Termékeny talaja volt ez együttlétnek a gazdasági élet személyiségeivel, a szakemberekkel és munkásokkal való kontaktusoknak. Nicolae Ceauşescu elnök találkozói és megbeszélései újabb biztató perspektívákat nyitottak a két ország együttműködése, a román és az olasz vállalatok gyümölcsöző kooperációja előtt. A La Stampa című lap egyébként hangsúlyozta: „E találkozók az olasz ipari világ legaktívabb erőivel elmozdítják majd a két ország máris intenzív és politikai síkon a Romániával tárt egyezményekkel megszilárdított kapcsolatainak erősítését". A L'Unita kiemeli a látogatás második szakaszának nagy jelentőségét, amely szakasz „ugyanolyan fontos mint az első szakasz", s megállapítja, hogy a programban szereplő vállalatok a kétoldalú kooperáció iránti kölcsönös érdeklődéséről tanúskodnak, alkalmat nyújtva figyelemre méltó tervek megvitatására és valóra váltására.

Az egész olasz sajtó a közvélemény szócsöveként tovább kommentálja ugyanakkor a román—olasz közös ünnepélyes nyilatkozat rendkívüli jelentőségét az olasz—román kapcsolatok, valamint az európai egyetértés és együttműködés szempontjából, és kidomborítja annak rendkívüli jelentőségét, hogy a legmagasabb szinten kinyilvánították azokat az elveket, amelyeknek az államok közötti kapcsolatokban kell uralkodniuk.

A látogatásnak joggal tulajdonított nagy jelentőség keretében a Corriere della Serra, az Il Giorno, a Gazzetta del Popolo, a La voce republicana napilapok nagy teret szentelnek Nicolae Ceauşescu elnök genovai látogatása főbb mozzanatainak, a televízió és a rádió pedig részletesen ismerteti e mozzanatokat és rendkívül melegnek minősíti a román államfő utazásának légkörét.

Ünnepség és fogadás Nicolae Ceauşescu elnök és Elena Ceauşescu elvtársnő tiszteletére

Csütörtök este Aldo Aniasi, Milánó polgármestere és felesége a Villa Comunaleban fogadást adott Nicolae Ceauşescu, az Államtanács elnöke és Elena Ceauşescu elvtársnő tiszteletére. Részt vett Ion Pătan, George Macovescu, Ioan Avram és a román államfőt elkísérő többi személy, valamint Iacob Ionaşcu, Románia római nagykövete. Ugyszintén jelen volt Matteo Matteotti, Olaszország külkereskedelmi minisztere, Antonino Restivo, Olaszország bukaresti nagykövete, Lombardia regionális és tartományi tanácsának számos képviselője.

A fogadás az 1790-ben épült patinás palota termeinek díszes környezetében folyt le. E termek fényét Canova, Pacetti, Marchesi, Bossi nagyszerű alkotásai is emelik. Ez is kifejezésre juttatja a nagyfokú megbecsülést, nemkülönben az örömöt, a büszkeséget és a megtiszteltetést afölött, hogy Milánó vendégül láthatja a román nép küldötteit.

Aldo Aniasi polgármester ezeknek az érzelmeknek adott hangot meleg üdvözlő beszédében.

Nicolae Ceauşescu elnök rövid beszédében köszönetet mondott az ünnepélyes fogadtatásért, amelyen Milánó város és Lombardia tartomány politikai, gazdasági, tudományos és kulturális életének kiemelkedő személyiségei vettek részt.

A mély tisztelet jeléül az Államtanács elnökének a Milánó város szimbólumát ábrázoló szobrocskát ajándékozták.

Az ünnepség a fogadással folytatódott, amely ugyancsak rendkívüli szívélyes légkörben zajlott le.

Aldo Aniasi polgármester beszéde

Elnök úr!

Tisztelt asszonyom!

A városvezetőség üdvözletét tolmácsolva, engedjék meg, hogy mindenekelőtt kifejezzem Milánó lakosságának mély megelégedését a megtisztelő látogatás fölött, amely nagy örömmel töltött el bennünket.

Városunk nagy megtiszteltetésnek tekinti, hogy bevették annak a látogatásnak a programjába, amelyet romániai államfő első ízben tesz Olaszországban.

Még nagyobb örömünkre szolgál, hogy az országunkban és Milánoban tett látogatás az őszinte barátság és a konkrét együttműködési óhaj jegyében zajlik le.

Az emberi szolidaritás, az emberiség haladását szolgáló közös akciók, a békés, baráti kapcsolatok a világ összes népeivel — ezek a mély érzelmek hatják át Milánó lakosságát, ez jellemzi a többi népekhez való viszonyulásunkat. Milánót nagy békeóhaj hatja át, szabadságban és demokráciában kíván dolgozni és fejlődni, a többi európai népekkel való megértés módozatait keresi annak a közös meggyőződésnek az alapján, hogy valamennyi nemzet sorsa szorosan összefügg, hogy nem létezhet igazi előrehaladás, ha feszültség, ellentét van, ha nincsen meg a harmónia, amely lehetővé teszi a békés egymás mellett élést és a kölcsönös mély tiszteletet. Mi minden alkalommal, kezdeményezéseink és nemzetközi rendezvényeink, közöttük a milánói vásár keretében ezt az elvet igyekszünk munkánkkal megszilárdítani.

Tudjuk, elnök úr, hogy városunknak ezekben az érzelmeiben teljesen osztozik Ön és az Ön népe. Azt is tudjuk, hogy Ön ezeknek az érzelmeknek, ezeknek az elveknek az előmozdítójává vált azzal a számos nemzetközi kezdeményezéssel, amelyet alkalmunk volt nagyra értékelni.

Ezért mélységes csodálat tölt el bennünket Ön iránt és az Ön által képviselt ország iránt, s azt kívánjuk, hogy ezek az olaszországi találkozások újabb távlatokat nyissanak a gazdasági, műszaki és kulturális kapcsolatok erősödésére, vezessenek olyan együttműködéshez és közös haladáshoz, amelyre Románia és Olaszország jogosan törekszik komoly elkötelezettsége és népének ama óhaja folytán, hogy jövője derűsebb és mindenki számára igazságosabb legyen.

Városunk, elnök úr, olyan város, amelynek gazdasága hagyományosan szorgalmas lakosainak munkáján alapszik. Ez a kereskedelmi cserék városa, virágzó ipari termeléssel és kisiparral. És mint a dolgozók összes társadalmai, őszintén kitárjuk szívünket azok előtt, akik együtt akarnak működni velünk, igyekszünk előmozdítani e cseréket és találkozókat, elismerve a kölcsönös segítségnyújtás hasznosságát, és készek vagyunk együttműködni mindazokkal, akik velünk együtt óhajtják elősegíteni az emberiség haladását.

Elszántan védjük a szabadságot és a demokráciát, amelyet nagy áron vívtunk ki a fasizmussal és a nácizmussal szembeni ellenállási mozgalomban, és ezért nagyrabecsüljük azokat a népeket, amelyek ismerik a szabadság értékét és harcoltak érte a zsarnokság ellen, amely leigázta Európát.

Ezeket az érzelmeket kívánjuk kifejezni Önnek most, amikor az Ön által irántunk tanúsított barátságos magatartás megerősíti azt a meggyőződésünket, hogy eredményesen együttműködhetünk országával. Az Ön látogatása mély hatást gyakorolt ránk, mert a rokonszenv jelét, az életünk, munkánk és eredményeink iránti érdeklődés jelét ismerjük fel benne.

Úgy véljük, hogy ez az alapja az őszinte és mély barátságnak, s amely érzelmeknek szellemében ismét meleg köszönetet mondunk azért, hogy eljött közénk, köszönetet mondunk Önnek, az Ön tisztelt feleségének és összes munkatársainak, egyidejűleg pedig a magam és Milánó város forró jókívánságait tolmácsoljuk.

Nicolae Ceauşescu elnök beszéde

Polgármester úr!

Hölgyeim és uraim!

Mindenekelőtt szeretném kifejezni a magam, feleségem és munkatársaim megelégedését afölött, hogy ma a szép Milánó városában tartózkodhatunk, s találkozhattunk Önökkel.

Tolmácsolni szeretném Önöknek és a város összes lakosainak a magam és a román nép szívélyes üdvözletét.

Köszönetet szeretnék mondani Giovanni Leone elnöknek, hogy olaszországi látogatásunk programjába beillesztette Milánó várost is.

E két nap alatt, a látogatás első szakasza során az országuk elnökével, a miniszterelnökkel, a miniszterekkel folytatott megbeszéléseken elért jó eredmények után, a látogatás első szakaszának az elfogadott dokumentumok révén történt sikeres befejezése után, megismerhettük a megtekintett városokban az olasz ipar egyes célkitűzéseit. Tudjuk, hogy Milánó nagy ipari központ, s fontos helyet foglal el Romániának Olaszországgal fenntartott kapcsolatai keretében is. Ezért remélem, hogy a látogatás, amelyet ezekben a napokban itt teszünk, elősegíti újabb lehetőségek feltárását a milánói vállalatokkal való gazdasági együttműködés bővítésére.

Beszédében, polgármester úr, utalt a milánólak antifasiszta harci hagyományaira. Ismeretesek számunkra ezek a hagyományok, és örömmel töltött el bennünket, hogy városuk dolgozói, lakosai most is jelentős helyet foglalnak el ebben a demokráciáért, a népek közötti együttműködésért vívott harcban. Természetesen a nagy változások korszakában élünk. A népek kifejezik azt az akaratukat és elhatározásukat, hogy sorsuk urai legyenek, hogy óhajuknak megfelelően fejlesszék együttműködési kapcsolataikat és megszüntessék az európai kontinensen a feszültség forrásait, az erőszakot vagy az erőszakkal való fenyegetést.

Mint ismeretes, jelentős lépések történtek az enyhülés útján. Elmondhatjuk azonban, hogy még csak a kezdetnél tartunk. A leendő összeurópai konferenciának — amelynek ez év nyarán való összeülésére minden feltétele megvan —, ki kell dolgozni a kontinensünk államai közötti kapcsolatokra vonatkozó alapelveket.

Mint tudják, Románia határozottan síkraszáll azért, hogy a kapcsolatok a jogegyenlőségen, a függetlenség és szuverenitás tiszteletben tartásán, a belügyekbe való be nem avatkozáson alapuljanak. A népek harcának, az összes államok egyre fokozottabb tevékenységének az eredménye, hogy ezeket az elveket egyre inkább az egyedüli olyan elvekként ismerik el, amelyek biztosíthatják a világ összes államai közötti új kapcsolatokat. Egyébként abban az ünnepélyes nyilatkozatban, amelyet az olasz kormánnyal együtt elfogadtunk, fő helyen szerepelnek ezek az elvek és Románia, valamint Olaszország ama kötelezettségvállalása, hogy munkálkodik erőteljes érvényesülésükért a nemzetek közötti kapcsolatokban.

Meggyőződésünk szerint nagy perspektívái vannak annak, hogy az európai népeknek egy hosszabb békeperiódusban lesz részük. S csak tőlük függ, hogy ez a béke és az együttműködés rendkívül hosszú periódusa legyen. Persze nekünk valamennyiünknek kötelességünk mindent megtenni azért, hogy Európában és a világon örökre kiküszöböljük a háborút.

Valamennyien tudjuk, mit jelentett a fasizmus, mit hozott a háború, s ezért mindent meg kell tennünk, hogy sem a fasizmus, sem pedig a háború ne okozhassanak többé károkat egyetlen népnek sem.

Éppen ezért nagy megelégedéssel hallgattam meg Önnek azt a kijelentését, hogy a milánói lakosság hozzá kíván járulni e célkitűzések megvalósításához. Ezért örömömnek adok hangot, hogy erről hallhattam. Mi is örvendünk, hogy eljöhettünk az Önök városába.

Természetesen Olaszország és Románia között jók a kapcsolatok. Régi hagyományok állnak fenn. Közös az eredetünk. Már a múlt században is számtalanszor harcoltunk a reakciós erők ellen. A román forradalmárok támogatásra találtak Olaszországban.

Ma Olaszország fontos helyet foglal el Románia gazdasági kapcsolataiban — a második helyen áll a nyugati országok közül.

Megbeszéléseink során arra a közös megállapításra jutottunk, hogy tág lehetőségek vannak e kapcsolatok nagyarányú kiterjesztésére a következő években.

A tegnapi és mai látogatások folyamán, a felkeresett vállalatok vezetőivel folytatott megbeszéléseken nagy megelégedéssel állapítottam meg, hogy mindaz, amiről Rómában tárgyaltunk, megvalósítható a következő hónapokban, s jó eredményeket érhetünk el az e vállalatokkal való kooperációban. Meggyőződésünk, hogy számos milánói vállalattal is termelési kooperációt valósíthatunk meg, ami erősen bővíteni fogja kapcsolatainkat. Mindezek új lehetőségeket tárnak fel a cserék bővítésére minden területen, a népeink közötti még szélesebb körű kapcsolatokra.

Ezekkel az érzelmekkel kívánom, hogy Milánó egyre fontosabb szerepet töltsön be az Olaszországgal fennálló kapcsolatainkban.

Szeretném ismét kifejezni megelégedésünket afölött, hogy itt lehetünk és kifejezni azt a meggyőződésemet, hogy Románia és Olaszország között, városaik és városaink között egyre jobb kapcsolatok fejlődnek ki. Még egyszer boldogságot, békét és jólétet kívánok Önöknek és Milánó összes lakosainak.

Az AESZ X. évfordulóját ünnepelték

ADDISZ ABEBA.

Csütörtökön az etióp fővárosba érkezett Kurt Waldheim ENSZ-főtitkár, hogy részt vegyen az Afrikai Egységszervezet megalakulásának tizedik évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken. Kurt Waldheim ez alkalomból tett nyilatkozatában kijelentette, hogy tízéves fennállása alatt az Afrikai Egységszervezet fontos szerepet töltött be az afrikai kontinensen. Hangoztatta, hogy mindenben támogatja az AESZ tevékenységét, és síkraszállt e szervezet és az ENSZ együttműködésének erősítéséért.

Kurt Waldheim bejelentette, hogy Addisz Abeba-i látogatása során tájékoztatni fogja az afrikai országok vezetőit az ENSZ tevékenységéről és az Egyesült Nemzetek Szervezetének az afrikai kontinens teljes gyarmatmentesítéséért kifejtett erőfeszítéseiről.

Addisz Abebában csütörtökön megkezdődtek az Afrikai Egységszervezet megalakulásának 10. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek. Az ünnepségeken több mint 20 afrikai ország államfője, miniszterelnöke és delegátusa vesz részt. Jelen van Kurt Waldheim ENSZ-főtitkár is.

Haile Szelasszié etióp császár megnyitó beszédében kiemelte, hogy az AESZ rendkívül fontos szerepet tölt be a kontinens népeinek életében az akcióegység és az együttműködés megszilárdítása révén. Ugyanakkor kinyilvánította az afrikai népeknek azt az elhatározását, hogy harcolni fognak a kolonializmus és rasszizmus teljes felszámolásáig, és felhívta a jelenlévőket, hogy dolgozzanak ki a következő évtizedre akciótervet a törekvések valóra váltása céljából. „Legfőbb feladatunk — hangsúlyozta az etióp államfő — felszabadítani Afrikát a kolonializmus és a rasszizmus utolsó csökevényei alól". Ezzel kapcsolatban állást foglalt amellett, hogy nyújtsanak fokozott gazdasági támogatást a kontinensen működő felszabadító mozgalmaknak, s felszólította a részvevőket, hogy lendítsék fel az afrikai országok közötti kereskedelmi cseréket és fejlesszék ki minden területen együttműködésüket. A közel-keleti helyzetről szólva az etióp államfő hangsúlyozta, hogy ki kell vonni az izraeli csapatokat a megszállt arab területekről.

Az Addisz Abeba-i ünnepségek pénteken folytatódnak különböző államfők beszédével.

Lombardia tartomány prefektusa vacsorát adott

Libero Mazza, Lombardia tartomány prefektusa és felesége vacsorát adott Nicolae Ceauşescu, az Államtanács elnöke és Elena Ceauşescu elvtársnő tiszteletére. Részt vettek az Államtanács elnökét olaszországi látogatásán elkísérő román hivatalos személyek.

Olasz részről részt vett Matteo Matteotti külkereskedelmi miniszter, Paulo Molajoni, a köztársaság elnökségének protokollfőnöke, Antonino Restivo, Olaszország bukaresti nagykövete és Ettore Materia prefektushelyettes.

A vacsora szívélyes légkörben folyt le.

Vörös Lobogó szerkesztősége: Republicii út 81. szám. Telefon: 124-14, 116-92, 130-67, 151-67, 140-74, 139-86 Kiadóhivatal: 128-34. Nyomda: 120-97. Tip. Arad. 40 188